Anul II, Nr. 13 Joi 13 Februarie 1936

Sfarmă-piatră

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ALEXANDRU ...” ...

Director: Al. Gregorian Redacția și Administrația: Str. Domnița Anastasia, 16. — S. I Telefon 3.76.05

Benito Mussolini

PRESTIGIUL EUROPEAN AL REGELUI NOSTRU

Ieşirea Regelui nostru din ţară, cu durerosul prilej al morţii Suveranului englez, s'a transformat totuş într'o reconfortantă afirmaţie a numelui românesc în largul lumii. Consideraţia de care s'a bucurat la Londra, unde i s'a oferit una din cele mai distinse atenţii protocolare, primirea ce i s'a făcut la Paris, atmosfera caldă din presa mondială, toate acestea au aşezat pe Suveranul României în centrul actualităţii internaţionale. Lucrul acesta trebuie însemnat cu satisfacţie românească, fiindcă era absolută nevoie de ea. Monarhia noastră are mulţi duşmani în afară ; întâiu fiindcă e monarhie; ceeace nu convine unui anumit spirit de profesiune anarhist. Al doilea, fiindcă Statul nostru naţional numără adversari înverşunaţi pe tema graniţelor. Aceste motive şi multe altele, al căror caracter ocult abia dacă îl putem descifra, alimentează de ani de zile vaste campanii în presa de peste hotare împotriva noastră.

Substanţa calomniei fabuloase, a născocirilor diabolice şi a minciunii fără limită a căzut greu pe numele nostru şi pe inima noastră mâhnită. Este extrem de dificil să te aperi împotriva unor astfel de atacuri, când marile oficine ale zvonului planetar nu-ţi aparţin.

Dar iată, apariţia Regelui nostru în Europa a calmat printr'un simplu act de prezenţă această atmosferă agitată. Şi mai mult de cât atât : dincolo de actul de prezenţă, însuşirile personale ale lui Carol al II-lea au avut darul să transforme în simpatie caldă şi în omagială recunoaştere. Este, evident, un folos pe care nu l-ar fi putut recolta niciun serviciu de propagandă.

Coroana noastră regală iese încă odată luminoasă din această călătorie şi, odată cu ea, numele atât de ponegrit până ieri al României. E un moment de splendidă afirmare de care aveam absolută nevoie şi pe care i-l datorăm Regelui nostru.

Al doilea moment, pe lângă acesta de prestigiu, nu e mai puţin insemnat. Călătoria Regelui, pe cât reiese din anumite manifestaţii, n'are un substrat de agrement recreativ, ci unul de adâncă seriositate politică. Vremea e turbure şi perspectiva zilei de mâine adumbrită de panică. Dela războiu încoace, Europa n'a trăit un ceas mai greu. Ghiulelele stau gata să spargă păienjenişul atât de subţire al păcii. Marile uzine de muniţii duduie mai semnificativ de cât oricând.

România n'are uzine, dar are graniţi. România n'are idealuri războinice, dar are duşmani războinici. A nu vedea ceeace se petrece în jurul nostru înseamnă a ne lăsa pradă în mâna soartei necunoscute. Milităreşte, noi suntem surprinşi de evenimente, mulţumită criminalului tembelism al politicei noastre interne.

Ceeace ne rămâne de făcut imediat, în ceasul acesta greu, e politică externă. După tradiţia lui Carol I, politica externă îi aparţine Regelui. Carol al II-lea e pe linia acestei tradiţii. Departamentul Afacerilor străine de mult nu mai aparţine guvernelor. Şi aceasta e, după modesta noastră părere, una din cuceririle cele mai avantagioase ale Statului. O sarcină atât de delicată şi atât de plină de răspunderi trebuie sustrasă diletantismului politicianist şi iresponsabilităţii guvernamentale, care au dus la ruină chestiunile celorlalte departamente.

De fapt, un singur minister continuă să fie constructiv şi realmente util, mulţumită caracterului de permanenţă a conducerii şi unei amabile autonomii degajată de injoncţiunile diletante şi contradictorii ale variatelor guverne: ministerul Afacerilor străine. Izbânzile lui de până acum ne-au venit una după alta ca singurele motive de îmbărbătare şi de încredere în depresiunea psihologică a politicei noastre interne. Ar trebui să fim orbi ca să nu recunoaştem această situaţie singulară, care aduce Statului imense servicii.

Imaginaţi-vă, bunăoară, unde am fi astăzi milităreşte, dacă la Apărarea naţională am fi avut o conducere permanentă, cu un program unic, urmărit pe răspunderea personală a cuiva ! Contrastul e atât de izbitor încât trebuie să ne declarăm mulţumiţi că cel puţin politica noastră externă se păstrează pe o linie de tradiţională autonomie faţă de guvernele schimbătoare.

Călătoria Regelui la Londra şi la Paris pune încăodată în lumină acest caracter al politicei noastre externe. Suveranul a apărut pretatindeni secundat de sfetnicul său dela Externe, — ceeace manifestă substratul de seriositate politică al acestei călătorii. In momentul acesta european atât de dificil, examinarea situaţiei României în complexul internaţional e o necesitate vitală. Problema României nu e, firește, aceea de a ne angaja într'un eventual războiu, pentru care nici obiectiv n'ar exista şi nici pregătiţi n'am fi.

Problema principală a României este menţinerea păcii cu orice preţ. Dela orice fel de conflict s'ar ivi noi n'avem să ne aşteptăm absolut la nici un avantagiu în plus. Dar orice fel de conflict ne-ar surprinde ar putea să ne aducă, peste voinţa noastră, concluzii în defavoarea Statului. Astfel, pacea a devenit pentru noi singura atitudine dârză ce ni se impune ca o necesitate de viaţă şi, dacă voiţi un termen paradoxal, singurul eroism pe care trebuie să-l cultivăm cu exaltată frenezie.

Pacea ni se impune ca singura atitudine înţeleaptă fiindcă noi nu suntem împotriva nimănui şi n'avem dece să fim împotriva cuiva. Aceasta nu însemnează însă să dormim pe puştile ruginite sau să ne utilăm cu biciclete împotriva unui eventual conflict aerian. Pacea, pe care o voim noi, vecinii noştri sunt bucuroşi s'o refuze în orice moment li s'ar părea prielnic. Oricând putem fi atacaţi. Astfel idealul nostru de pace trebuie înarmat înlăuntru şi organizat pe planul internaţional al diplomaţiei.

Din punctul românesc de vedere, politica noastră externă, urmându-şi linia de continuitate constructivă, n'a făcut altceva de cât să organizeze pe plan internaţional pacea pe care o vrem. Dacă viaţa internaţională cristalizată în forme juridice are o valoare în sine ce se poate opune forţei, şi dacă diferitele pacte încheiate nu sunt simple jocuri de cuvinte, atunci fără îndoială pacea pe care o vrem noi se bucură până acum de garanţii considerabile. Geneva cu spiritul ei poate să nu ne convină ca timbru ideologic şi ca tendinţe de imixtiune şi de presiune în problemele noastre interne. Dar aşa cum este, e o instituţie dată de care nu putem face abstracţie decât numai în cazul când România ar fi Statele-Unite ale Americei.

Situaţia ne constrânge să lucrăm în cadrul genevez. Şi dacă avem unele dezagramente, atârnă de spiritul nostru hotărît şi independent să le înlăturăm. Dar nu se poate tăgădui că pentru un Stat de proporţii modeste tribuna Genevei nu înfăţişează anumite avantagii, care cântăresc mai mult în balanţă decât dezagramentele de care am pomenit. Avem posibilitatea de a striga oricând voinţa noastră şi dreptul nostru depe o tribună de unde glasul se aude de la un capăt la alt capăt de lume. Şi aceasta e mult pentru o ţară cu puteri modeste şi cu duşmani înverşunaţi. Toate pactele noastre de asigurare a graniţelor şi a păcii sunt încheiate sub egida Genevei. Dacă ele au o valoare în faţa vreunei eventuale forţe ridicate vrăjmaş împotriva noastră, atunci Geneva nu e de lepădat.

Şi mai e un element pe care noi îl socotim foarte important. Situaţia geografică a României şi configuraţia psihologică, internaţională, a vecinilor noştri ne obligă la o politică externă nu de echilibru stabil şi categoric, ci de echilibru în continuă mobilitate. Aceasta e învăţătura cea mai sănătoasă ce se desface din istoria noastră naţională. Miracolul că noi, un stat mic şi neînsemnat, ne-am păstrat independenţi prin veacuri se datoreşte acestei mobilităţi de joc între puterile contrare ce steteau gata să ne înghită. Marea artă în politica externă e să nu te laşi utilizat, ci să utilizezi pe cât se poate. Ori de câte ori am avut abilitatea acestui joc, România a câştigat.

Dar niciodată nu ni-a fost dată în istorie această posibilitate în măsura în care ne e dată în cadrul Societăţii Naţiunilor. Reprezentantul nostru contează foarte mult la Geneva. Cadrul acţiunii internaţionale e mai larg ca oricând pentru noi. Putem face toate combinaţiile posibile în favoarea noastră, fiindcă acest mod de a lucra corespunde spiritului genevez. Situaţia României îi impune, în interesul ei, o atitudine de pace. Cu alte cuvinte: jocul liber de a pactiza cu toată lumea şi de a nu ne declara duşmani ai nimănui. Ar fi cea mai mare greşală ca, atâta vreme cât există cadrul internaţional al Genevei, care corespunde perfect jocului de echilibru mobil al intereselor noastre, să ne predăm legaţi cobză cutărui Stat puternic şi de dragul lui, să ne creem duşmânii acolo unde n'avem niciun interes să le stârnim. Acolo unde avem realmente duşmânii — şi nimeni nu se poate plânge că n'avem, — principiul cooperării internaţionale şi al pactelor regionale îngăduie oarecum o acţiune de învăluire, de neutralizare pe cât e posibil, dacă nu chiar de absorbţiune a răului în organismul unei înţelegeri multiple. Bunăoară, încadrarea Ungariei într'un sistem danubian ar însemna totdeodată neutralizarea ei. Sau a Bulgariei, fie în acelaş sistem danubian eventual, fie, mai de grabă, în actualul pact balcanic. Fiindcă în măsura în care formele juridice pot avea o valoare internaţională, pactele regionale exercită cel puţin o acţiune de neutralizare reciprocă a semnatarilor lor.

N'avem datele necesare să discutăm problemele actualizate la Londra si la Paris cu prilejul călătoriei Regelui nostru, probleme între care aceea a bazinului dunărean s'a pus, pe cât se pare, în legătură cu Austria. Dar ce ne-ar dovedi actualizarea unei asemenea probleme, în ce priveşte România decât tocmai grija de a neutraliza o cât mai largă suprafaţă politică în jurul ţării noastre?

După convingerea noastră, departamentul Afacerilor străine, aşa cum e cu mâinile libere faţă de guvern, şi tutelat de augusta solicitudine a Suveranului, poate juca un rol quasi-providential în ceasul acesta enigmatic şi cu bătăi de panică generală. Dacă pe lângă sporul de prestigiu, această călătorie ne va aduce încă un semn de consolidare a păcii în jurul nostru, ea va fi de două ori binecuvântată.

Sfarmă Piatră

ROMA UNIVERSALĂ*)

Italia mussoliniană, a cărei întocmire socială și politică e totdeodată o reînnoire și o restaurație, a instituit la 21 Aprilie sărbătoarea anuală a întemeierii Romei, dată hotărîtă să fie în acelaș timp și sărbătoarea muncii. Ideea aceasta implântată în adâncimea miilor de ani, e tot atât de bogată în sugestii și înțelesuri ca mai toate ideile și faptele fasciste, ce apar înconjurate de ecoul legendelor și de nimbul eroismului. Fascismul e o concepție politică spirituală și manifestările sale, desgărdinate din cercul strâmt al pozitivismului și eliberate din temnița înnăbușitoare a materialismului, se orânduesc pe măduva de duh a istoriei, cu prelungiri în taina veacurilor trecute și anticipări asupra veacului ce vine. Din acest punct de vedere, fascismul e o fascinație a energiei creatoare, ce se desfășoară „sub raza gândului etern". Noi trecem, fapta noastră rămâne. Dar această faptă, oricât de nouă, se adaugă madreporic la faptele din trecut, sporindu-le înțelesul pentru cei cari vor veni după noi. Înțelepciunea aceasta a faptei de azi încadrate în linia zigantică a istoriei e ceva propriu, ce se desface în deosebi din pământul meridional al Italiei. Nici o generație ce plantează o grădină de măslini nu beneficiază de roadele ei. Măslinii se sădesc pentru generațiile viitoare. Dacă plantatorul ar fi călăuzit de ideea folosului personal imediat, fără îndoială ei n'ar mai sădi măslini. Și totuși crinele colinelor italiene sânt pline de vastele măslinișuri milenare, ce înfumurează peisagiul cu argintul verzuiu al frunzei lor, imaterializându-l și dându-i o înfățișare de icoană arhaică. Aceeaș înțelepciune proprie nobilului pământ străluce ște din columnele imperiale, din arcurile de triumf, din palate și basilici, din focurile fără stingere ale creațiilor artistice. Italia toată e opera mâinilor omenești. Nicăieri parcă, pe fața planetei, omul nu apare mai măreț și mai supranatural ca în această țară unde geniul a frânt vremelnicia, creînd nu pentru folosul clipei, ci pentru dania veacurilor.

Fascismul, consacrând ziua întemeierii Romei și asociindu-i sărbătoarea muncii, consacră actul creator din care a ieșit nu numai întreita cetate eternă, dar Italia toată și, prin ea, civilizația europeană. Pe piatra de temeiu a Romei s'a clădit Italia și pe Italia cele două imperii : al lumii vechi și al lumii medievale. Și cine știe dacă soarta ei mai binevoitoare decât a oricărei alte cetăți depe pământ, nu poartă în pântecele-i cosmic și pe cel de-al treilea imperiu, desăvârșit la spirit cum n'au fost celelalte două ?

Deaceea ziua Romei este și a italienilor și a noastră a tuturor.

Italienii lui Mussolini o sărbătoresc fiindcă prin ea, ca printr'un ochian întors spre fundul istoriei, adâncime de două mii șapte sute de ani, se văd pe sine ciobani coborînd din munții Albani, pe câmpia dinspre mare, schimbând bâta cu plugul și cioplind piatră în behăitul faunilor și al sylvanilor pentru cetatea lui Romulus, fiul adoptiv al Lupoaicei. La sărbătoa-

rea Romei ei își văd chipul răsfrânt în fântâna legendei originare. E sărbătoarea rasismului italian. Căci există, fără îndoială, și un rasism italian, dar care n'are nevoie de teorii arbitrare până la absurd pentru a se afirma, tăgăduind celelalte neamuri. Rasa e un sentiment, zice Mussolini. Ea se trăiește. Și cine o poate trăi în măsura unui fiu al Romei, stăpâna și capitala lumii ? Ea e istoria omenirii, urna tuturor gloriilor, phoenixul tuturor renașterilor. Nu există cetate cu atâtea măriri și atâtea căderi, cu atâtea reînălțări. Desfrâurile au inundat-o ca potopul; asprimile virtuților au biciuit-o ca uraganele ce mușcă din piscul de stâncă. Când ea s'a ridicat, omenirea s'a simțit ca o mare umflată; când ea a căzut, omenirea s'a simțit ca o mlaștină; când ea s'a luminat, omenirea a surâs din nou în soare. Roma e respirația lumii.

Numele ei citit invers e Amor, iubirea care subjugă și care se lasă subjugată. În centrul lumii și al istoriei, ea a jucat rolul focarului dintr'un sistem solar, care își exercită deopotrivă asupra sateliților puterea de absorbție și puterea de iradiție. Popoarele antichității și popoarele evului mediu au evoluat în jurul ei ca planetele fascinate de focul central al sistemului.

În ultimul secol puterea ei pălise din nou ca odinioară în veacul al patrulea. Atunci barbarii luaseră în copitele cailor purpura cazarilor; acum liberalismul anarhic făcuse țăndări prestigiul papilor. Roma părea un crater stins ori un mausoleu cu intrare pentru curiozitatea impioasă a americanilor. În cetatea lui Octavian August și a Sfântului Petru ajunsese primar onorabilul Nathan, care asvârlea crucifixul din școale și sfida Vaticanul cu steaua iudeo- masonică. Niciodată cetatea eternă n'a trăit ani de o mai adâncă decadență și umilință. Dar anii aceștia coincid cu decadența spiritului în Europa întreagă. Parisul n'a putut străluci decât pe ruinele morale ale Romei și ceeace a dat el continentului n'a fost decât dezagregare psihologică și pulverizare socială. Însuș marele Napoleon, în visul căruia se agitau strigoii cezarilor romani, n'a izbutit în iureșu-i eroic să schițeze mai mult decât o caricatură magnifică a imperiului universal, care a fost de două ori pe lume privilegiul Romei. Napoleon a fost idee romană infectată de virus liberal.

Ce mai era Roma până la războiul mondial și imediat după el, când Oswald Spengler o declara moartă pentru totdeauna și căzută în anonimatul unui orășel provincial ?

Astăzi toate drumurile duc din nou la Roma ca în antichitate și ca în evul mediu. Cine a bănuit măcar această bruscă ridicare pe tronul ei de suverană a veacurilor ? Imediat după războiu, stăpâneau haosul, Karl Marx, fabrica și banul. Sociologii, economiștii și istoricii filosofi legiferau cu gravitate științifică pe socoteala viitorului uman, o epocă de generalizare a materialismului istoric sau de dictatură a banului sau de mântuire a omului prin fabrică. Roma nu intra în niciuna din aceste perspective. Ea n'are într'adevăr nicio fabrică. Privind-o de pe oricare din sacrele ei coline, poți vedea cupole de biserici, frontoane de palate și creștete de monumente; nu însă coșuri înmegătoare de uzine. Cât despre băncile Parisului, ale New-Yorkului, ale Londrei sau Berlinului, nici pomeneală nu putea fi aici. Roma nu era un centru al finanței internaționale. Ea nu avea nici un element ponderabil, care să atragă prin cantitatea-i enormă atenția iscusiților profeți ai materialismului modern pentru a-i cântări rolul eventual în posibilitățile necesare ale timpului. Roma avea însă altceva, pe care sensibilitatea profeților științifici nu-l mai putea prinde: Spiritul. Spiritul, care e măduva istoriei și care, el singur, e în stare să imprime formă și curs lucrurilor și întâmplărilor din această lume. Și iată că, în momentul când, lovit ca de un misterios blestem, idolul de aur al timpului modern se prăbușea pe neașteptate, capiștile bancare cădeau una după alta și bancherii, acești burtoși leviți ai templelor, se sinucideau. Spiritul etern al Romei isbucnea din nou pe umerii celor șapte coline, reamintind cu bruscă strălucire lumii dezorientate încotro e direcția vieții. Roma e astăzi din nou cârma lumii. Un om poartă acolo, sub fruntea-i cât o cupolă, veacul nostru european: Benito Mussolini.

Fascismul, ca formă totalitară de viață, e sinteza forței și a Spiritului. Cezarii romani au reprezentat forța; papii, cei mai buni dintre ei, au reprezentat Spiritul. Păgânătatea și creștinătatea își amestecă și își echilibrează esențele în concepția care a reînviat Roma și a făcut din Italia o capodoperă de stat modern. Statul creat de Mussolini e statul exemplar. În mijlocul ruinărilor continue și fără oprire ale falselor așezări politice din Europa, Roma ridică o formă de așezământ al vieții întregale în care toate tendințele contrarii din sânul unui popor apar armonizate și ierarhizate sub autoritatea Spiritului. Ea e istorică fără să fie anacronică și e modernă fără să fi rupt-o brusc cu trecutul. Fiindcă în concepția fascistă esența experiențelor istorice se îmbină organic cu experiențele politice și econmice moderne. Toate tendințele vieții moderne sânt reprezentate, fără ca vreuna să ia proporțiile exagerate și unilaterale până la catastrofă ale liberalismului burghez sau ale marxismului. Dacă ar fi să căutăm un cuvânt care să caracterizeze just și fără patos această nouă concepție politică, i-am spune pur și simplu: *înțelepciune*. Revoluția fascistă e întronarea înțelepciunii în locul nebuniilor ce se dărâmau unele pe altele.

Nichifor Crainic

*) *Fragment din volumul de esseuri „Puncte cardinale în haos" ce va apare zilele acestea în editura „Cugetarea".*

Odă pentru omul nou

Peste veacul prăbușit în somn,
Ridicăm spadă nouă de domn.
Cu fulgere 'n gând și 'n mâni
Pentru străinii stăpâni
Vrerile noastre sunt neclintite,
Ca stâncile muntelui biciuite,
Și pumnul nostru peste țară
E și ocrotire și mânie amară.
Gândurile noastre sunt porunci,
Visele noastre, munci,
Brațele noastre, pârghii tari
Pentru țara 'ncununată de stejari.
Vrem ca neamul nostru de mâine
Să nu mai cerșească pâine,
Din închinata străinilor
Vom dura România Românilor,
Și numele ei îl vrem să lucească
Birurilor peste roata pământească,
Iar copiii și strănepoții
Să știe că noi am făcut-o, roboții.

Vintilă Horia

O țară asediată de democrație

Manifestul pe care ziarul „Popolo d'Italia" l-a adresat de curând tineretului de peste tot pământul, este foarte probabil una din cele mai emoționante pagini de eroism pe care le-am citit în ultimul timp. Ar fi greu să spunem numai cu simplele noastre cuvinte cât fior de vieață, cât accent uman se ridică din aceste nobile imperative, chemând subt un steag de vetustă și glorioasă civilizație o lume întreagă care astăzi nu are decât 20 de ani, dar care pare sortită să moară atât de curând...

Italia giovinezzei, Italia acelui risorgimento care a adus în confuzia vieților noastre de azi un sentiment atât de precis de onoare și de adevăr, se adresează astăzi tineretului, firește. Gestul acesta, el însuș, mi se pare simbolic! Mi se pare mai ales concordant cu tot spiritul din care s'a ridicat acolo, subt cerul Mediteranei, miracolul italian... Cui ați fi vrut să vorbească Italia Ducelui Mussolini și a unei civilizații pe care n'o mai pătează astăzi nimic din murdăria țărilor dimprejur? Europa lojilor francmasonice, a democrației comunizante, Europa înnecată în gigantice traficuri și escrocherii ale unei plutocrații rapace, n'ar fi putut în niciun fel să aibă vreun punct de contact cu inima timpului nou care bate astăzi la Roma. Și dacă ar mai fi trebuit o dovadă, sentința Genevei a făcut-o din plin cu autoritatea solemnă a decrepitudinii constituite... Italia, pur și simplu a fost condamnată. În ritmul acesta ascendent al marșului Giovinezzei, o lume irremediabil bătrână n'a izbutit să tresară nici un minut

In locul lui Papini, al lui D'Anunzio, al lui Marinetti, al atâtor poeți și artiști cari plimbă prin veșnicie un soare etern, — în cumpăna de civilizație sau de progres a democrației, câțiva rași cu hoardele lor de robi au izbutit să impună mai mult. Iar țara fericită cu razele celor mai inspirate lumini, scăldată de apele binecuvântate ale unei mări care inundă pământul cu misterioasele ei rezerve de poezie, de adevăr, de inepuizabile suggestii de viață, o țară care și-a organizat glorios rezistența printre atâtea dezastre, o vedem astăzi oferită pradă triburilor africane ale Etiopiei. Nu știu dacă se poate un tablou mai clar, mai limpede, mai sinistru în același timp, o mai categorică mărturisire a barbariei subt care s'a îngropat bătrânul continent democrat și abisino-fii care a vorbit la Geneva. Iar această cacofonică Societate a Națiunilor nici ea nu s'ar fi putut defini mai mult.

A, cunosc sensibilitățile strivite de un eroism neobicinuit în ziua de azi! Am ascultat doleanțele abisine din țara noastră... Știu că din fericire ele s'au cantonat în zona democrată. Sadoveni cu sorț și mistrie sau, mai grav câteodată, chiar sadoveni cu pistrui, au luat în mâinile lor putrede și rușinoase steagurile negusului dela Addis-Abeba pornind împotriva mostenirii lui Dante Alighieri, ca să protesteze astfel mai bine — în numele umanității ofensate! Cunosc deopotrivă și câteva domnișoare... masculine, poate de mai bună credință acestea, și care se frământă indicibil pentru drama Negusului, pentru rașii, pentru sclavii lui, aplicând, dintr'o conștiință atât de virgină, furioase sancțiuni la colțul străzii și la cafenea!

Italia a comis, indiscutabil, o barbarie... Războiul african jignește sentimentul umanitar. Un negustor de oameni și mai mulți proprietari de robi au fost turburați în comerțul pios pe care-l fac și în vieața lor troglodită de câteva escadre de aviație italiană și alte mijloace de constrângere! Întreprinderea pare și mai odioasă însă când te gândești că, dacă abisinienii au de pildă și presă, chiar pe strada noastră Sărindar, ei s'ar părea în schimb că n'au arme corespunzătoare ca să răspundă mareșalului Badoglio și celorlalți pirați mussolinieni... Totul apare astfel o monstruozitate, o abominabilă cruzime nedemnă de veacul în care trăește d. Kalman Blumenfeld.

Dacă eliminăm însă din discuție pe sadovenii pur și simplu proști, după ce am eliminat deopotrivă pe ceilalți sadoveni, cu pistrui, am rămâne mai bucuroși în tête-à tête puțin cu sensibilitatea abisiniană a domnișoarelor masculine și cu inteligența lor atât de vingină. A, e un trist deliciu...

Aceste domnișoare, de câtva timp, le văd îngrozitor fanate... Până acum mai sperau puțin Exultau la fiecare „comunicat oficial" pe care-l citeau în „Adevărul" cu „înfrângerea armatelor italiene"! Te opreau pe stradă să-ți spună de pildă că la Makalle, Italienii au fost decimați... Apoi se odihneau, își ritmau palpitațiile și, peste continent, făceau ochi dulci „rașilor" africani!

Dar dela un timp armatele mareșalului Badoglio, prin gloanțe dumdum e adevărat, dar înaintează cu toate astea categoric și vertiginos! Epopea africană astfel se va termina și ea în curând, — dacă n'om avea noi nebunia s'o complicăm — iar domnișoarele sensibile de care vorbesc, abia mai izbutesc să-și șteargă lacrămile cu batiste de ideologie... Pe una din ele, mai ieri chiar, o auziam într'un hohot de democrație:

— Sălbaticii...

— Da, sălbaticii! zisei și eu (cu gândul la triburile de robi).

— Ai văzut? Au înaintat din nou...

— Cum? Abisinienii?...

— Nu! Italienii...

„Sălbaticii", cum ați înțeles, erau aceștia din urmă, erau Italienii cari între altele vor avea să desrobească în Abisinia vreo 2.000.000 de sclavi! Dar există mai ales două limbi care nu se mai înțeleg. Sau două vârste în orice caz, două lumi, una tânără, alta foarte bătrână și care nu mai vorbesc la fel...

Pentru sensibilitatea de domnișoară răgușită și umanitară a „abisinianului" nostru convins, a abisinofilului democrat, ar urma logic — fiindcă pământul, de pildă, este rotund! — că și toate neamurile sunt egale... Cu un singur cuvânt, diagnosticul nu e prea greu de pus, „Abisino-filia" — această boală foarte gravă — este dogma egalitară care funcționează pe un plan internațional.

Italia sau Abisinia, — tot aia !, zice și crede etiopianul român sau francuz, sadoveanul indigen sau străin... Tot aia!, repetă în cor rotativele abisiniene, dar și galițiene, ale braierilor dela noi sau de-aiurea.

Aceasta e grasa prostie a opiniei abisiniene de pe malurile Dâmboviței, aceasta e infamia democrației de pretutindeni și dela noi! N'am sti s'o spintecăm destul, ca să arătăm cât gol tipă și cât putregai se ascunde în adâncurile ei...

Apelul Ducelui însă — fiindcă el este, foarte sigur, autorul manifestului din „Popolo d'Italia" — apelul acesta vibrant, răscolitor și frumos, adresându-se inimei de 20 de ani a Europei de azi, a priceput că există alături de ea o lume foarte bătrână și care trebue lăsată să moară.

El arată însă tinerilor, cari sunt interesați cei dintâi, harta oribilă a patimilor care se agită astăzi pe continent. Le arată un înfricoșat război, care ne va cuprinde pe toți, și care se precipită acum din lojile francmasoneriei la granițele unei țări asediate de democrație. „Sancțiunile" pregătesc într'adevăr acest criminal asediu. Dar Italia se va apăra „cu ghiarele și cu dinții"... Fiorul acestei nobile deșperări ne emoționează mai mult decât am putea s'o spunem aici!

E vorba de tineret, în primul rând de studenți... Tineri fericiți de primul contact cu vieața, adolescenți poate melancolici și gravi, îmbătați de poezie și cărți, cu visuri par'că de a cuprinde lumea, în acești ani dintâi când totul se pare atât de posibil... Și într'o zi, aceste iluzii se vor rupe brutal, un război mai îngrozitor decât tot ce-a fost până azi va veni să îngroape subt catastrofele lui atâtea vieți care nu au greșit cu nimic!

Mussolini vine acum să scuture acest tineret de pretutindeni, să-l facă mai atent, să-l cheme la datoriile lui... El îi arată într'adevăr că vieața aceasta în care la 20 de ani e atâta poezie, în care e muzică, sunt biblioteci, sunt cărți frumoase și atât de frumoase femei, merită oricum să fie altfel trăită!

Tinerii nostri nu mai au mult de gândit. Viața e în fața lor — și moartea la fel... Vor consimți ei oare să se plece unui atâta de trist destin și, închizând ochii peste o vieață care li se refuză, să se bată în armate de sclavi pentru Negusul dela Addis-Abeba?...

Toma Vlădescu

Flăcăii Ducelui, trimiși pe frontul african

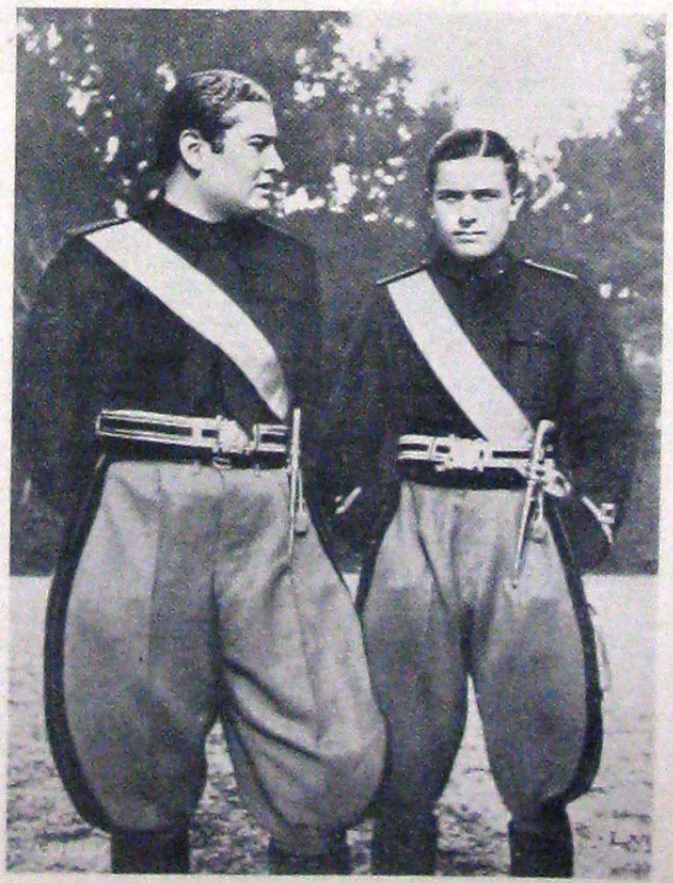

COLȚURI DE CREMENE

SAU STIHURILE LUI NICOLAE ANCUȚA RADOI CĂTRE VARUL ION

III

MANDRIE AUTOHTONA

Ce bine-i mai șade nevoii
Să-ți poarte frăția, măi vere,
Și bine-ți mai șade și ție
Să n'ai niciodată avere.
E tocmai specificul nostru
In numele căruia, — biete —
Se dau decorații de merit
Și strașnic de multe banchete.

IV

SUPREMA LEX

Să rabzi, că răbdarea e legea
Sortită nevoilor tale,
Iar nu ce se spune în jarul
Beților electorale.
Să rabzi călăritul pe spate,
Sudoarea să-ți pară beție,
Și rabdă să facă de-asupra-ți:

V

INTUNECARE

Mai bine să nu știi nimica
Din tot ce se face în țară,
Mai bine trăiește-ți cu plugul,
Cu boii și mieii la țară...
Mai bine rămâi înainte
Legat peste ochi cu zăvoare,
Decât a pricepe că'n piscuri...
E cea mai cumplită putoare!

Nicolae Ancuța Rădoi

IVAN AL CLUJULUI

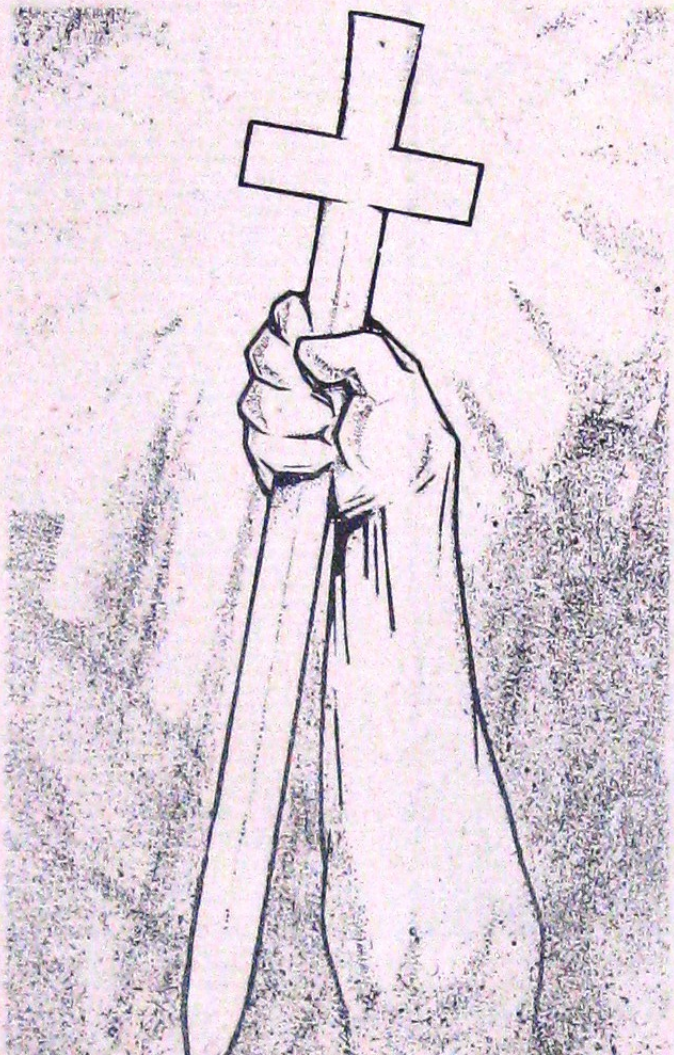

Luptă bună am luptat, credința am păzit, cursul am plinit.

Sf. Pavel)

Încă un octogenar al „legii românești" s'a prăbușit!

N'au trecut nici două săptămâni de când uriașul „Sfarmă Piatră", trecut prin botezul de foc al creștinismului, ilustra printr'o cruce de lemn măreția de simbol național și creștin a acelui mare și sfânt ciung al neamului, care a fost episcopul Roman Ciorogariu dela Oradea, și astăzi anunță trecerea întru cele veșnice a unui alt ctitor de *„lege românească": Vlădica Nicolae Ivan al Vadului, Feleacului și Clujului.*

O fatalitate istorică l-a făcut să se întâlnească pe același câmp de bătălie, înzestrați cu aceleași arme și iluminați de aceleași credințe: armele unei frumoase zestre românești și credințele nestrămutate în biruința românismului. Prietenia lor fără umbră este o pildă elocventă. Nu s'au despărțit o viață întreagă și-au intrat uniți și pe porțile veșniciei. *Credința ortodoxă și fapta românească* au găsit în ființa lor întrupare măreață și grăitoare. Duhul ortodoxiei luptătoare și aderențele la realitățile românești numai arareori s'au realizat în proporții asemănătoare și în forma de mai înaltă și simetrică trăinicie. Viața acestor două fețe bisericești verifică întru-totul adevărul enunțat de Lucian Blaga asupra ortodoxiei: „Aderența la tot ce e organic, subt ale cărui vii și suverane tipare se modelează în răsărit ideea de biserică și idcea de neam, e verificată și prin împrejurarea plină de tâlc și profund naivă, că românul își numește credința simplu *„lege românească"*. Sinteza celor doi termeni, a cosmicului și a etnicului, își găsește mediul mijlocitor în categoriile organicului".

Într'adevăr, ceeace împrumută farmec și relief acestor vlădici da „lege românească" este tocmai această sinteză vie, organică, *a ideii de neam și a ideii de biserică*, pe care ei le-au slujit cu un permanent și susținut devotament. Pentru ei, *neamul* și *biserica* formau una și aceeași ființă. Puterea lor era una, precum una era și temelia lor existențială. De acest adevăr au fost pătrunși toată viața și pe pintra acestei credințe au ridicat, mândru și triumfător, jertfa trupului întru biruința sufletului. Și tot din acest adevăr crește, ca planta și destinul, maestatica lor înfățișare de simboluri ale *„legii românești"*.

De aici, de sus, de pe acest plan de altitudine spirituală și intransigență românească, trebuesc cântărite faptele de unică frumusețe creștinească ale celor doi vlădici.

Dacă Roman Cioragariu a veghiat la granița de vest, luminând piaiurile Bihariei cu turnurile strălucitoare ale bisericilor înălțate, Vlădica Ivan a implântat definitiv în inima Clujului, prin silueta masivă a catedralei, semnul biruinței românești. Dacă n'ar fi decât această ctitorie, de cuprinzătoare semnificație creștină și românească, și totuși Vlădica Ivan, această vie, țărănească și profundă inteligență ar fi pentru totdeauna consacrată. Dar ctitoriile episcopului Ivan, legate de viața religioasă a Ardealului și mai ales de reînviata episcopie a Vadului, Feleacului și Clujului întrec orice așteptare.

Testamentele celor doi prieteni, Roman Ciorogariu și Nicolae Ivan, sunt ctitorii sfințite de un viguros accent creștinesc și românesc.

Iată de ce frumusețea lor românească și creștină este unică!

Prin aceasta, viața acestor luminate personalități arhierești *nu înseamnă postfața unei lumi care se duce, și prefața lumi care va să vină. Ctitoriile lor sunt simfonicele uverturi pentru o nouă Românie, România națională și creștină.*

Cine putea să mai redea trecuta strălucire a episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului, înmormântată pe la începutul viforosului veac al XVII, dacă nu *un om de fapte*, cum a fost Vlădica Ivan? De astă dată destinul ne-a fost favorabil.

Tatăl său, Ioan Ivan, fiu de iobag, învățase la școală grănicerească din Orlatul Sibiului înainte de 1848, iar după această dată a fost 15—16 ani primarul comunei Aciliu, unde a văzut lumina zilei, la 17 Mai 1855, viitorul episcop al Clujului. Ioan Ivan, ca și soția Maria, era un țăran deștept, cu însușiri excepționale. Toate acestea au fost trecute, cu putere exponențială, dreaptă moștenire fiului lor Nicolae. De altfel, stima episcopului pentru părinții săi a rămas teafără până la moarte. El a păstrat, cu multă venerație un portret al său din timpul când era student la teologia din Sibiu. Acest portret ni-l înfățișează între părinții săi, Ioan și Maria Ivan. Lăsându-ne să intuim intima și călduroasa lor comuniune ce rămâne o podoabă a țărănimii ardelene, din ale cărei coapse vânjoase a țâșnit muntele de rezistență opus puterilor potrivnice existenței noastre etnice.

Moștenirea de acasă i-a călăuzit pașii întregei vieți. Școala și învățătura creștină n'au făcut decât să-i întărească virtuțile moștenite dela părinți. Cine a cunoscut pe Vlădica Nicolae Ivan, își dă seama de măsura în care această față bisericească reprezenta virtuțile țăranului nostru, proasbete și nealterate. Averimea mintală, înțelepciunea senină, vorba blândă și spirituală, humorul plin și luminos ca o amiază de vară, un strașnic simț al realităților, dârzenie și tenacitate la muncă, o fremediabilă *sete de fapte creștinești și românești*, rezistența și severitatea cu ei înșuși, iată un buchet de virtuți, cari definesc definitiv silueta de înaltă omenie țărănească a fostului episcop.

Aceste însușiri i-au impodobit întreaga lui activitate publică, timp de mai bine de o jumătate de veac.

Dacă prin rostul lui Roman Ciorogariu lua glas fața sfântă a ecumenicității românești, prin sfaturile „moșului Ivan" se împlinia fața ei omenească, tot atât de limpere și curată.

Vlădica Ivan își începe cariera ca învățător la Săliște, o continuă ca preot la penitenciarul din Aiud, apoi protopop la Alba Iulia, ca redactor la „Telegraful Român", ca asesor consistorial și profesor de religie la liceul de stat din Sibiu, încheind-o ca Vlădică a reînviatei episcopii a lui Ștefan cel Mare.

Numai cine știe ce a găsit și ce a lăsat la Cluj episcopul Nicolae Ivan își poate da bine seama de prodigioasa lui activitate. Dintr'o masă, două scaune și un teanc de acte administrative, Nicolae Ivan a făcut una din cele mai înzetrate episcopii. Realizările și faptele lui sunt mai expresive decât toate cuvintele. Pe lângă dogma bisericii, Vlădica Ivan a crezut cu neclintită convingere *în dogma faptei*. Într'adevăr, cine vrea să se apropie de nepieritoarele lui ctitorii trebue să creadă în *religia faptei*. Numai *Fapta* și *Lupta* dau măsura reală și adevărată a acestui arhiereu.

Căci, pe lângă activitatea didactică, preoțească, administrativă și financiară, Vlădica Ivan a fost un înverșunat luptător naționalist, cu fapta și cuvântul. Ca atare, îl găsim în mijlocul tuturor evenimentelor politice hotăritoare pentru soarta românilor ardeleni. Glasul lui, pe atunci fulgerător, la întruniri naționale sau prin gazete ca *„Telegraful Român, Tribuna, Gazeta Transilvaniei, Revista Orăștiei, Foaia Poporului"* și altele *a răsunat de nenumărate ori, ca să se audă unde trebuia, pentru apărarea și revendicarea drepturilor românești.*

Broșurile: „O pagină din lupta noastră pentru existență", „Un mănunchiu din păcatele sistemului prăbușit", „Copilul de suflet", „O căsătorie la țară", „Cantorul Ariton" și „Monografia Săliștei" întregesc, cum îi stă bine unei fețe bisericești, activitatea ziaristică a episcopului.

Dar zborul înalt, cu rotiri de vultur, l-a luat în ziua de sf. Nicolae 6/18 Decembrie 1921, când a fost instalat, după toate canoanele și formalitățile, în scaunul de episcop al Clujului.

Și din acest zbor s'au născut cele câteva biserici ortodoxe din Cluj, palatul Academiei de Teologie cu frumoasa reședință episcopală și atâtea ctitorii sămănate prin sate și căline.

Dar între toate, ca soare între sori, strălucește Catredrala Clujului, înălțată, în chipul Mănăstirii dela Argeș, cu prețul unei vieți: viața de mare faptă creștină și românească a Vlădicăi Nicolae.

Fie ca această uriașă pasăre bicantină, cu fruntea sprijinită în cer și cu tencilile adâncite în pământ românesc, să-i țină, în inima Patriei și peste vămile văzduhului, pururea nestinsă steaua veșnicei sale pomeniri!

Grigore Popa

Pocăința unui fost mason

In sat la mine, există un om — o familie întreagă — Stan Farmazon. Și există și o zicătoare epigramatică: „Ce tot te farmazonești, mă, așa?" A se farmazoni, înseamnă a se fandosi, a se poci. Farmazon — om pocit, fermecat.

Neamul Farmazonilor din satul meu sunt într'adevăr toți niște âia fudui nevoie mare; când vorbește un farmazon cu tine, să-l vezi cum coțăie din... spete, cum își strâmbă gura, cum pocește cuvintele pe radical — e, însfârșit, un adevărat spectacol să-l vezi...

Nu știu dacă Farmazonii mei cari sunt toți niște pârlicani de invoitori pe-o moșie, vor fi avut în neamul lor vreun strămbunic care să fi făcut parte din vreo lojă francmasonică! Cred mai degrabă că porecla lor care este astăzi adevăratul lor nume civil, se trage tot depe-aci de pela oraș. Strămbunicul o fi venit cu carul cu lemne la târg, a descărcat în curtea vreunui boer — să zicem C. A. Rosetti — și, cum o fi fost și el tot așa de fudulache și de pocit la vorbă ca nepoții săi, o fi 'nceput: păi, cocoană în sus și cocoană 'n jos — s'o fi s'o dregе s'o pătă... Iar boerul la un moment dat: mă, ce te tot strâmbi așa — par'c'ai fi francmason. A fost de față cu siguranță un alt consătean — și farmazon i-a rămas numele.

Nu știu cum, dar cu câți francmasoni am cunoscut, toți au o scrânteală la cap. Chiar figura le este pocită. Așa, de pildă, un profesor universitar dela Cluj a rămas din hrube — poate că mai este și acum francmason, deși activează într'o splendidă mișcare naționalistă! — a rămas, zic, cu un fel de a fi care nu mai aparține pământului — ci lunii. Și el care e o fantomă hidoasă și toată familia lui sunt toți opăciți, au un fel de căpială și niște manii ciudate, amestec de crini, de trivial și imbecilitate, cari i-au făcut celebri prin partea locului. Niciodată nu m'am convins mai mult de adevărul profund pe care-l reprezentau acele caricaturi din „Calendarul", când înfățișau FAMILII DE FRANCMASONI, de cât atunci când un destin nenorocit m'a împins să cunosc și cu familia aceasta de panopticum. Cine vrea să aibă un adevărat document, poate s'o fotografieze. Locuește în Cluj, str. Mico, nr. 7).

Am mai cunoscut aici în București un contzbil francmason. Asta vorbește. Bălmăjește — așa într'una fără niciun Dumnezeu. Vorba lui este numai despre loji, maeștri, venerabili, Scoția, etc., etc. Figura a 'nceput să i se cretinizeze, în sensul că ține mereu gura deschisă și are ochii rătăciți. Dacă stai mai mult de vorbă cu el, — altminteri are o cultură generală frumoasă — începe și gura ta să se crape încet-încet și, dacă nu întrerupi vizitele risti să te imbecilizezi și tu.

Este oare un făcut ca atunci când te lepezi de credința în care te-ai botezat să cazi în această tristă transfigurare? Ați văzut figuri de adventiști? Le-ați luat seama? Privirile adâncite rătăcesc într'una aceeași expresie de chin tragic. Pe mine m'a împins curiozitatea să merg cândva în templul lor din str. Labirint și mă obsedează și acum acea lugubră adunătură de spectre cărora le predica Paulini. Singurul adventist ale cărui priviri halucinate mai pot suporta să le întâlnesc sunt ale lui Gheorghe Ion Lupu, mic negustor din Ogrezenii de Ilfov și rudă cu mine pe departe. Bietul Gheorghe era pe vremuri o simpatică secătură a satului; a trecut la adventism, împreună cu jumătate din sat, de focul popii — „Popa Jean" — care se ocupă cu o mulțime de negustorii între care masinile de curse și parohia. Acum, Gheorghe Lupu e în felul lui un sfânt. Băiat deștept, a deprins toată dialectica textelor religioase și readus la dreapta credință, cred că ar fi la sate un adevărat palos al ortodoxiei.

Dar dacă desbrăcarea credinței i-a adus pe unii până în halul mutilării fizice — sunt o seamă de indivizi cari au trecut în francmasonerie fără cea mai mică durere de cap. Ei nu au văzut în hrube nici măcar extazul acela de principii — ci numai mijlocul de a parveni la anumite situații, pe care altminteri nu le-ar fi abordat niciodată. Credințe personale, sfâșieri metafizice, mai-binele comun? Ăsș! Închipuiți-vă pe d. Argetoianu macerat de o problemă intimă de conștiință, în care ar suferi Dumnezeu, Națiunea, umanitatea... In Agora lui interioară se sfâșie niște latifundii și proprietăți urbane înnecate de datorii, niște afaceri întunecate financiare, vreo 30 de consilii de administrație și niște... transcedentale sfori politice. Oricât ar schimonosi francmasoneria pe membri ei, un obraz ca al d-lui Argetoianu — care era gata-gata astăzară să se înscrie în dogoarea taberelor de muncă ale tineretului nationalist, iar la Maglavit jura că sărutase un înger! — închipuiți-vă că un astfel de obraz n'ar mai fi în stare să-l pocească cele mai drăcești farmece ale oricărei masonerii din lume...

Am citit zilele acestea într'un ziar de dimineață apelul pe care-l face către creștinii francmasoni, d. I. Antonescu, pensionar P. T. T., și fost venerabil al lojii Memphis. (Nu-i cumva d. Antonescu, tot pensionar P. T. T., cu locuința pe aceeaș stradă, a cărui odraslă o meditam prin 1929, când da clasa VII-a în particular, la „Mateiu Basarab?) Dacă este una și aceeași persoană, să-mi îngăduie a-mi aduce aminte cum din când în când casa d-sale curată și burgheză mirosea a busuioc și a rouă sfințită. Doamna și d. Antonescu cheman, odată pe lună preotul și făceau slujbă religioasă. Casa încărcată de icoane. Acum, după șapte ani îmi deslușesc misterul acestui frumos obicei care în familiile burgheze ale altor popoare nu este un mister, ci o practică vie, așa după cum este baia la o anumită oră din zi: cu alți 15 ani înnainte, d. Antonescu demisionase din francmasonerie și revenise la icoanele noastre de lemn de tei, la aghiasma și busuiocul nostru în care sclipește beteala sacrei Lumini.

„Intr'o vreme — scrie d-sa — când nu se știa precis în țară la noi, că Francmasoneria este anticreștină și mai cu deosebire antinațională, mulți dintre români, — ademeniți cu tâlcuri false de: Libertate, Egalitate, Fraternitate — etc., s'au înrolat în această demonică societate internațională, fără să cunoască scopurile ascunse ale poporului jidovesc rătăcitor care a născocit această societate revoluționară, în special pentru distrugerea statelor creștine".

D. I. Antonescu, după ce arată pericolul francmasoneriei pentru noi, roagă pe toți creștinii cari s'au lăsat în mrejele acestei asociații, ce n'are nimic cu spiritul nostru românesc — să se pocăiască, domnia-sa produce și un document senzațional: certificatul unui preot care l-a deslegat de jurământul prestat în fața compasului, a mistriei și a unui craniu desgropat dintr'un cimitir evreesc.

Patetica spovedanie și apelul fostului funcționar al poștei e de două ori semnificativ: 1) francmasoneria a atras în leagănele ei pe slujbașii atâtor instituții de resort; nu numai Poșta, Invățământul și chiar Biserica și-au dat tributul lor de conștiințe. Rămâi uluit când auzi că cutare înalt prelat, cutare aviator temerar, figurează într'o lojă francmasonică.

Și mai e semnificativă confesia d-lui Antonescu și dintr'un punct de vedere mai general. Am spus că sunt două feluri de adepți ai francmasoneriei: acei cari aderă de bună credință, înșelați de câteva false percepte și cei cari îmbracă șorțul numai pentruca în umbra lui să pună mâna pe anumite situații și să șteargă cu ei anumite pete. Nu credem că d. Antonescu să fi făcut parte din rândul acestora din urmă. După cât am văzut, d-sa a rămas tot într'o casă tip locuințe eftine, primește o lacrimă de pensie de câteva mii de lei lunar — în vreme ce d. Pitulescu, prin francmasonerie, ajunge și se menține Director general al Poștelor, cel mai tembel conducător din câți a cunoscut Poșta și Telegraful românesc.

Spune d. Antonescu că atunci când s'a făcut francmason, nu erau cunoscute la noi în țară scopurile acestei asociațiuni scelerate. In ultimul timp, noi foștii calendariști, am divulgat în cercuri și cu un succes mai larg, întunericul din pesterile șortarilor (era să zic șperțarilor). Nu a fost însă în căderea noastră și nu este nici acum să facem cunoscută lumina Evangheliei. Este imposibil ca cineva care cunoaște bine Scriptura, să poată să mai adere și la alte formule etice. Suntem un popor creștin cu o bogată tradiție ortodoxă, dar pe Hristos și Biblia lui nu o cunoaștem.

A ajuns condeiul meu aici la un punct la care-l trec, subit, năduș elile. Primesc chiar acum o broșură în care se relatează cu documente, blestemățiile unui preot de pe undeva din Ardeal. Pricepeți deci, că prefer deocamdată să mă intoxic cu propria-mi sudalmă și să închei articolul.

N. Crevedia

ELOGIUL HULIGANISMULUI

Romancierii noştri n'au izbutit să se ridice decât foarte rar, la înălţimea misiunii lor. Cei mai mulţi dintre ei sunt copleşiţi de înrîuriri străine; alţii se pierd în vagi problematici abstracte cărora le lipseşte suportul autenticităţii. Doar o minoritate de elită şi-a îndreptat privirea ageră în spre realităţile noastre vii — cari transfigurate printr'o viziune epică unitară, au născut singurele romane româneşti trainice.

Mircea Eliade a debutat prin Isabel şi apele diavolului, carte hibridă şi artificială în care cele mai diverse filoane livreşti se încălecau ca într'o scenă de trucaj fantastic. Mircea Eliade a scris apoi un frumos şi dur poem erotic pentru ca în curând să ne dăruiască o cumplită decepţie: Lumina ce se stinge. In schimb Intoarcerea din Rai a entuziasmat, iar recentul Huliganii, roman de puternică pătrundere şi forţă obiectivă, se situează în rândul operelor româneşti reprezentative.

Suflet complex şi frământat, capabil de impresionante elanuri şi de neîngăduite renunţări, Mircea Eliade a fost deseori inegal atât faţă de noi cât şi faţă de el însuşi. Spiritul lui a cutreerat spatii cuprinse între Italia lui Papini şi India lui Tagore. Dar nicăeri nu s'a fixat. A încercat trăiri şi experienţe pretutindeni şi a trecut mai departe cu acelaşi splendid curaj şi cu aceeaş minunată naivitate sufletească. Desigur, Mircea Eliade a căutat ceva. O imensă suferinţă de pildă, sau o bucurie frenetică. După fiecare act de credinţă supremă i-a mai rămas atâta putere ca să urce spre alte culmi sau să se prăbuşească în alte goluri abisale. Cuceririle l'au făcut să fie un veşnic nemulţumit, iar înfrângerile — umilindu-l, — l-au îndemnat spre noui orizonturi. Mircea Eliade a cucerit şi a trădat deopotrivă. Aceasta era fatalitatea istoriei lui.

Huliganii nu putea fi scris decât de un ins care a trăit şi a rătăcit mult. Paginile acestea conţin gânduri prea sincere şi prea crude ca cititorul să nu simtă că participă la mişcarea lor vie şi dramatică. Intâlneşti în Huliganii întreaga problematica tinereţii româneşti. In jurul generaţiei tinere s'a discutat gălăgios şi nedrept. S'au spus groaznice absurdităţi. Tinereţea a fost înălţată la rangul de dogmă şi orice om trecut de o anumită vârstă, era decapitat sau pus la zidul infamiei. Procedeul s'a dovedit de cea mai proastă calitate fiindcă sub eticheta aceasta de tânăr s'au inventat posibilităţi de parvenire pentru toate mediocrităţile şi semidocţii imberbi.

Mircea Eliade a înţeles dela început că o generaţie se afirmă nu prin sgomotoase manifeste şi prin reclamă, ci prin creaţie şi muncă.

Tinerii din Intoarcerea din Rai au părut unei categorii de lectori exagerat de intelectualizaţi şi torturaţi de demoni fictivi. In realitate Intoarcerea din Rai e o carte încărcată de viaţă şi de trăiri autentice. Figura chinuită a lui Pavel Anicet este una din cele mai adevărate şi tragice personagii din proza contemporană.

Pavel Anicet cade pradă dualităţii erotice. La el problematica libertăţii, această problematică revine cu stăruinţa unui leitmotiv în literatura lui Mircea Eliade, se răsfrânge pe plan erotic. Neputând să depăşească dualitatea propriului său eu, Pavel Anicet se sinucide. O sinucidere lucidă, fără zadarnice regrete şi fatală. Singura lui salvare era moartea, pierderea în neant. Deacea o acceptă cu un fel de resemnare senină însă tot atât de dureroasă.

In Huliganii problematica libertăţii se pune mai tinereşte. Aici eroticul e lăsat în urmă, e depăşit. (O excepţie care posedă considerabilă valoare epică este Mitiţă Gheorghiu). P. Anicet nu se mai luptă cu stafia străine a dualităţii cu disperarea unui haiducinant: la el dialectica libertăţii îşi însuşeşte un soi de coloratură metafizică. Pentru P. Anicet nu există nici o valoare care să-l depăşească. Evident, cu atât mai puţin iubirea. El nu crede decât în creerul şi'n vitalitatea sa exuberantă. El nu crede decât în libertatea lui, dar numai a lui. Adevărurile nu-l interesează, morala obişnuită, deasemeni. Trece peste ele ca peste nişte cadavre, cu o superbă îndrăzneală juvenilă. Dorinţa lui e să-şi facă de cap şi să creeze. Creaţia sa muzicală va sgudui din rădăcini lumea şi-i va dărui nimbul — visat cu atâta ardoare — al celebrităţii...

P. Anicet are o infinită groază de ratare. Ochiul lui vede împrejur numai platitudine şi echilibru amorf care îl înspăimântă. Nici vorbă, Mircea Eliade a fost cândva cel mai veritabil P. Anicet. A consumat până la albă cenuşă suferinţa acestui adolescent capabil doar de-o unică mare credinţă: credinţa în el, în steaua şi'n biologia lui — credinţă fără un dram de falsitate, sinceră ca un imn păgân.

Aceluia care primeşte viaţa după ce-a avut o desamăgire nu-i mai rămâne decât un rost: să creadă cu pasiune nemărginită într'un lucru, într'o iluzie sau într'un adevăr—indiferent. Să se devoteze adică în întregime cuiva. P. Anicet se devotează talentului său, pe care-l socoteşte generator de plăsmuiri geniale şi crainicul unui eon. Iată în ce constă huliganismul său: într'un act de barbar devotament faţă de o valoare, sau mai de grabă faţă de ceeace are el convingerea că e o valoare superioară.

Şi acest act de credinţă merge atât de departe, încât P. Anicet va fi mereu singur. Fiindcă atunci când te robeşti cu totul ţie — numai singurătatea cea mai aspră ţi-e îngăduită. Orice altceva te înstrăineaza de fiinţa ta slăbindu-ti credinţa.

Dialectica libertăţii te duce sau la anarhie — prin exaltarea desfrânată a individualităţii, sau la arbitrar, printr'o supunere oarbă faţă de ea. Altă soluţie nu este. Tocmai aici zace tragismul ei imens: imposibilitatea de-a fi liber prin libertate. De zidul acesta masiv s'au rupt toate sborurile îndrăsneţe ale minţii omeneşti, Ras Kolnikov, Ivan Karamazov, Kirilov...

P. Anicet nu ajunge la anarhie ci la arbitrar — deoarece crede în ceva profund arbitrar: în el. Faptul acesta — pe tărâm metafizic — echivalează cu sinuciderea fratelui său mai în vârstă; Pavel sau dacă vreţi cu aceea eminamente rusească iluminare crestină a lui Raskolnikov.

P. Anicet se salvează crezând în el. Pavel sinucizându-se. Asta e deosebirea dintre ei.

Mircea Eliade a scris cea mai frumoasă carte românească despre tinereţe. Ca tehnică nu tocmai desăvârşit — din pricina lipsei de organică legătură între planurile desfăşurării epice, Huliganii totuşi e un roman românesc din cele mai reprezentative. Firele lui sunt împletite de viaţă reală, bogată, huliganică.

Septimiu Bucur

Plebiscit antimasonic in Elveţia

In anul 1934 grupul antimasonic din Geneva a luat iniţiativa strângerii semnăturilor pentru provocarea unui referendum în Elveţia contra francmasoneriei.

Cererea de referendum a fost acoperită cu 56.000 semnături (constituţia federală cere minimum 50.000) şi înaintată apoi preşedintelui Statului.

Din 1934, însă, nu se mai ştie nimic despre cererea celor 56.000 elveţieni antimasoni. Plebiscitul contra lojilor a fost astfel înmormântat de iudeomasonerie !

Gazeta *„Front Naţional"*, care se intitulează oficiosul socialismului hepatic dela Lausanne, a reluat chestiunea şi duce acum o dârză campanie pentru desgroparea petiţiei plebiscitare.

Ursul democraţiei române

Democraţia a scos la suprafaţă apele turburi, mâlul pe care nicodată nu l-au mângâiat razele binefăcătoare ale soarelui. La adăpostul unei formule de largă circulaţie, în care intră toată orgia libertăţii de a nu avea pudoare şi bun simţ, şi-a arătat chipul omul de nimic, fătul de totdeauna al drojdiei sociale.

Realitatea se verifică sub ochii noştri şi nu e nevoie să ne căutăm informaţiile în altă parte. E titlul de mândrie al democraţiei, de a constitui prin forţa ei organizată protecţia celui fără credinţă şi vlagă morală şi de a ridica la ranguri de cinste pe atleţii anonimatului. Scoateţi tipul reprezentativ din imensa galerie pe care o formează partizanii acestei periculoase libertăţi şi veţi vedea, prin rostul lui, o identitate între şeful cel mare şi ultimul său agent electoral, adică o măsură perfectă de şiretenie, însoţită de o formidabilă ură împotriva a tot ce e luminos. Oameni pe cari legile de protecţie ale societăţii ar trebui să-i ţină mai la margine, sunt totuşi pretenţioşii ei îndrumători, fiindcă, precum se vede, există şi o libertate de a ucide.

Rezultatul activităţii lor, după atâţi ani de conducere, se vede în aspectele odioase cu care zilnic se înfăţişează societatea noastră. Atâtea fraude ţâşnesc şi nu se mai termină, fiindcă sursa o formează moralitatea guvernanţilor, atâtea crime înfioară pământul de-a lungul şi de-a latul ţării, pentru că suntem în epoca tuturor libertăţilor şi oamenii de bine siliţi să trăiască sub apăsarea ticăloşilor. Cine să poarte vina atâtor dezastre, decât cei care le-au justificat şi le justifică neîncetat prin prezenţa lor la postul de orientare al neamului ? Mocneşte un ţipăt de groază şi desnădejde în inimile celor fără apărare, şi nu se ridică semnul de mântuire care să-i salveze.

Poporul nostru chemat la examenul politic, a căzut pradă celor mai grozave amăgiri. A fost nepregătit poate, dar mai mult nenorocos, că 'n calea destinului său, s'au arătat oamenii întunericului, dănţuitorii pe sârmă care i-au luat minţile. Astăzi îl supralicitează atâtea şi atâtea tabere democratice şi el se'ncaeră orbeşte pentru semnele uneia sau alteia.

Dar, un neam ca să dureze, trebue să ştie să-şi aleagă conducătorii. Să fie stăpân pe cântarul minţii sale şi să refuze beţia de vorbe şi de tuică.

E o condiţie elementară, dar absolut necesară ca să nu cadă în văltori.

Ce sunt mascaradele democratice cu atâţia cheflii s'atâtea sforăieli asurzitoare, decât nişte banchete sinistre, într'adins organizate ca să se năucească bietul om, prin care, la o anumită dată, vorbeşte neamul ?

N'am văzut spectacol mai dezgustător ca acela, în care un trepăduş cu gura până la urechi şi duhnind a carne râncedă stropită cu alcool, urcat deasupra unei mulţimi toante, îi vorbeşte în limba lui cu sughiţuri despre fericiri ce n'au venit niciodată. E bâlciul de jaf şi ruşine, politica de degradare a omului.

Dar democraţia ştie să facă din partizanii ei, chiar dobitoace adevărate când puterea întârzie să i se ofere. Ce înseamnează altceva, acele şiruri de oameni culeşi din sate în schimbul câtorva poli şi aduşi în capitală să treacă prin faţa unui om care râde de imensa prostie câtă i se închină ? L-aţi văzut desigur şi dv., fiindcă asemenea spectacole se aranjează des pe ulitele Capitalei.

Ca nişte vite de jug puse să facă şi altfel de trebi, trec bieţii oameni, înmuindu-şi în gură amarul, cu ochii ţintă la cel care-i conduce, ca să pronunţe o silabă sau alta, după cum îl apucă pe el furiile. Un convoi trist scos din minţi, trecut printr'o morişcă şi băgat într'alta, figuri desnădăjduite care nu ştiu să-şi mai afle orizontul, e toată poza acestei imense orgii. Şi massa se scurge bolnavă ca un urs degenerat, silit să joace după cum îi cântă ţiganul care i-a pus belciugul de bot, după ce şi-a arvunit zilele în palma demagogului pentru acelaş trist nenoroc.

Ţărănimea noastră are suflet de aur, dar vrerile ei nu şi le-a putut pronunţa până acum. S'a lăsat să fie ursul democraţiei, fiindcă aşa a fost vântul care bătea. Când viaţa îl era tiranizată de bătăuşul pus în slujba partidului, când vedea din ce substanţă e făcut cel care se cerea să fie urmat, ţărănimea asta învăţată cu umilinţa şi supunerea şi-a lăsat grumazul sub biciul noului zapciu. A venit de câte ori a fost adusă în Bucureşti, ca să-şi manifeste predilecţia pentru cutare sau cutare călău, cu toate că i-a fost indiferent braţul pe care îl înarma, fiindcă ştia că toţi lovesc la fel. Şi totuşi e ceasul când povestea cu ursul şi darabana trebue să se termine, altfel sucombăm în batjocură şi desfrâu. Deagradării impuse de democraţie, dreapta românească trebue să-i opue sentimentul de respect ce se cuvine fiecărui român. E datoria ceasului să valorificăm orice suflet al nostru şi să-l spălăm de ofensa ruşinii în care a fost ţinut.

Plugarul, care reprezintă prin votul lui voinţa neamului, nu trebue să rămână omul de luat în consideraţie numai în timpul bătăliilor electorale.

El trebue să devină ostaşul luminat al marilor credinţe naţionale şi să-şi aibe locul lui determinat în clasa valorilor. Dreapta să însemneze — cum de altfel se şi arată — politica de salvare a omului românesc pe toate căile şi'n toate rosturile de viaţă, opera de instaurare a prestigiului de care am fost jefuiţi.

Ei îi cade sarcina să spele rugina trecutului şi să scoată de sub robia democraţiei frunţile aplecate în râs şi batjocură păgână.

Pan. M. Vizirescu

In amintirea lui Horescu

„Eu știu un basm de mult uitat
C'un cântăreț rătăcitor,
Ce strunele și-a încordat
Pe rând la poarta tuturor
Și'n cântecu-i inviforat
A plâns de lacrimile lor".
OCTAVIAN GOGA

N'am simțit niciodată, in fața hârtiei albe, care așteaptă scrisul meu, sfiala de-acum, când vreau să adun gânduri in amintirea lui Horescu. Și nici n'am cunoscut niciodată, așa de tare ca acum, sărăcia putințelor noastre de formulare și de simțire. Mă tem că orice voi spune și tot ce voi spune va fi departe de țăria și adâncimea pe care trebue s'o aibă pomenirea prietenului și camaradului nostru de totdeauna. Simt aci, de față, ca la un nevăzut apel al unor vechi tovarăși de luptă, pe toți camarazii noștri, cari așteaptă, cu gândul drept și curat, intâiul cuvânt, care vine din vechea tabără, despre Horescu. Din vechea noastră ceată sunt azi singurul care poartă mai departe, in bătălia care merge iainte, flamura năzuințelor noastre. Ceilalți, răspândiți de viață pe tărâmuri felurite de muncă, așteaptă un ceas mai potrivit pentru reaprinderea focurilor de luptă. Cuvântul meu ar trebui să spună măcar ceva din gândurile fiecăruia din noi și să aline măcar o fărâmă din tristețea tuturora. Ca să isbutesc mi-ar fi trebuit, însă, peana caldă, duioasă și avântată a lui Horescu, așa de bogat in răsunete lăuntrice și de nemijlocit in tot ceeace scria. Pentru evocarea lui eu aș vrea să găsesc odată un scriitor tânăr, crescut in dragostea istoriei frământate a vremilor de renaștere și cu inima frământând de dorul neastâmpărat al făpturii, care să inchege, din imagini molcome și gânduri tari, icoana unui cântăreț și-a unui luptător, viața unui suflet de cărturar răscolit de dureri obștești. L-aș purta, pe scriitorul ăsta tânăr, vara, când zăpada de pe Țarcu și de pe Muntele Mic se duce și iarna când vine și apoi primăvara când se umflă mânios Timișul ori toamna când lumina este așa de dureroasă acolo la noi, prin Caransebeșul acela cirdat, de cătane, dascăli, popi și școlari, in care Horescu, in biblioteca abia infiripată a Internatului grănicerese, a descoperit intâile lui cărți de căpătâiu și in care, cu simțirea lui deosebită a 'nțeles și a 'ndrăgit, mai întâi, școala sbuciumată a trecutului revoluționar ardelenesc. Și ar crește atunci, luminoasă și sedvcătoare, icoana unui tânăr frumos și înflăcărat, in ochii negri ai căruia ar juca, deopotrivă, unde statornică a unei dulci visări și focul nepotolit al unei răsvrătiri, hrănite cu slovele lui Eminescu, Memorialele lui Pârvan și cărțile vechi ale trecutului ardelean, învățat și din poveștile de-acasă ori foile uitate în podurile caselor dărăpănate.

Așa a venit aici la București, purtând, in gând și suflet grija de fiecare ceas, o foaie de luptă, deschizând o bătălie după legile de-acasă și pentru drepturile celor mulți. Rostea par'că in fiecare seară și in fiecare clipă de răgaz, rugăciunea de totdeauna a oricărui cărturar și purtător de condei din Ardeal, către Dumnezeu:

„Alungă patimile mele,
Pe veci strigarea lor o frânge
Și de durerea altor inimi
Invață-mă stăpâne-a plânge
Nu rostul meu, de-apururi pradă
Urstei maștere și rele,
Ci jalea unei lumi, părinte,
Să plângă'n lacrimile mele".
(Octavian Goga: Rugăciune).

Veneau cu Horescu, gata de luptă, cerând glas prin el, grănicerii Severinului, tovarășii lui de vârstă rămași la pădure și pe câmp, preoți și dascăli de altă dată. Și el le păstra cu sfințenie gândurile și durerile, sufletul și vorba, ca un târziu coboritor al gazetarilor de odinioară, spre cari mergea toată dragostea lui și cărora le datora toată deosebita forță și căldură a scrisului său și toată aleasa frumusețe a firii sale. Aducea, in atmosfera îmbâcsită, de cafenea, bârfeală și sgomot obraznic, a tinerilor gazetari de-aici, o undă tânără de sănătate morală, de cuviință și modestie, întărită de o mândrie discretă, a omului de frumoasă cultură universitară și prețioase însușiri naturale de inteligență și talent.

Amintindu-mi de toate preocupările lui, de gândurile lui de fiecare și, de tot ce dorea și tot ce-a făcut, eu nu-l plâng pe Horescu. La o vârstă la care colegii lui hoinăreau cu ochii orbi și sufletul zăvorit, pe drumurile ademenirilor deșarte, singuri, fără oameni in jurul lor și fără să se fie găsit măcar și ei, și intr'o vreme când, nici la Universitate și nici in afară de ea, in presă ori prin cărți, nu se arăta, pentru tineretul românesc, nici un îndrumător, Horescu pornise in căutarea unui adevăr și bătea la poarta înțelepților din cărți și cronici și asculta freamătul obștilor, in viața de toate zilele, trecând de la clubul socialist din Calomfirescu 88, la biblioteca Academiei și de-acolo la C. S. B. din Imprimeriei ori Plevnei.

Eu nu-l plâng pe Horescu fiindcă a lăsat in urmă o amintire și o faptă. Amintirea pilduitoare a unui tânăr care n'a cunoscut altă frământare decât aceea pentru obște și fapte de deosebită însemnătate a celei dintâi foi de luptă ideologică a tinerei generații naționaliste: „dreapta".

Azi nu se cunoaște încă bine și nici nu se vede lămurit care-i însemnătatea „Dreptei" în istoria mișcării naționaliste din ultimii ani. Viața politică urmărește acum un naționalism și o serie de naționaliști de proaspătă formație și incertă proveniență, iviți aci, intre noi, peste noapte, nechemați și nedoriți. Ei duc o acțiune pe care noi n'o înțelegem și vorbesc o limbă pe care noi n'o pricepem. Pe mulți din ăștia îi știam in altă tabără, in aceea a Sărindarului, de unde aruncau spre noi cuvinte de ocară. Pe vremea aceea Horescu și noi cei dela „Dreapta", eram „una din adunăturile de brute ale dreptei". Azi ei vorbesc in numele credinței noastre de totdeauna și culeg câștigurile isbânzilor naționaliste. Iar Horescu, Horescu redactorul „Dreptei", tace.

Dar este nu pentru multă vreme: „Căci veni-va vremea-ziua sfântă în care — o Dacie nouă — Iar să ridirâm". Și atunci se va suna chemarea de luptă pentru cei vechi, pentru cetele cari, pentru taberele uitate și se vor pomeni nume de luptători tăcuți și dârji, ca acel al lui Horescu.

In ziua aceea, ne vom da ceas de 'ntâlnire, la crucea lui Horescu și vom da seama de împlinirea jurămintelor din tinerețe. Vom face să vorbească atunci fiecare din cei cari au frământat in anii cei mai buni și prețioși ai lor gânduri scumpe pentru o Românie puternică și sănătoasă și vom trâmbița biruința României adevărate, fără transfugi și fără profitori ai sbuciumului altora. Până atunci, credincioși credințelor noastre, credincioși jurămintelor noastre, strânși in jurul vechilor altare, să aducem camaradului nostru lacrima curată și limpede a neînduplecatei stăruințe în frontul unde — am stat cot la cot cu el.

Și aci rămâne și el cu noi. In mănunchiul care nu se va desface în veci al prieteniei și tovărășiei noastre de luptă.

Octavian Neamțu

Abonamente la

„Sfarmă - Piatră"

Lei 300 pe an, 175 pe 6 luni

TRADAREA LUI 922

Catapeteasma unității studențești de ieri s'a despicat vertical și inima îi e astăzi răvășită de vânturi haine, care nu-i mai îngăduie să fie stâncoasă, granitică, răsturnătoare ca 'n 922. Studențimea naționalistă, căci de ea e vorba, se mișca atunci în cadență unitară, se 'ntâlnea și se recunoștea in grandioasă tălăzuire sub zodia unei singure și totalitare stele, atât in Universitate cât și in stradă.

In Universitate se rotunjea dialectic și cu sacră împătimire, destinul unei generații care se născuse intr'o hăuitoare răspântie istorică și care-și recunoștea visurile, care întotdeauna au fost de cer, tutelar străjuite de încăpățânarea românească a lui A. C. Cuza. Se dădeau aici bătălii de idei înalte cât istoria neamului, proaspăt însângerată. Asalturile erau vii, tari, violente chiar, iar concluziile se cristalizau luminos și electrizante în moțiuni care-au dat simetria spirituală a tuturor luptelor studențești care-au urmat și care vor veni.

Iar când iureșul inspre piscurile ei albe încerca să fie stăvilit de copita oficialității conducătoare, ei bine, atunci studențimea de pretutindeni, din București, Iași, Cluj și Cernăuți, cobora în stradă și se cutremura țara. Capiștile păgâne se zguduiau din temelii, de se auzea tocmai la Geneva. Și din zeci de mii de piepturi în care se răzuzea inspre cer un suflet de jar, tuna tânăr și înfiorător, porunca dreptății. Și dreptate se făcea. Căci studențimea era atunci o forța temută. Gândiți-vă că 'n cei câțiva ani de îndârjire s'au creeat cantinele și căminele studențești peste vrerea oficială a timpului. Ce s'a mai făcut de atunci și până astăzi? Doar câteva congrese, amânate după capriciile unui ministru și orientate — strâmt și revoltător — nu către piscurile desvelite la 1922, ci mai mult împotriva fracțiunii studențești în minoritate.

Iar dacă atunci un student îndrăznea să sfideze credințele pentru care țara sângera, in cele patru centre universitare băteau vânturi răzlețite.

Astăzi!? Cum am spun, catapeteasma unității studențești e despicată iar nervul ei reacționar paralizat. Timbrul studențimii creștine vibreaza minor, politicianizat, nu înalt și răscolitor ca altă dată. Iar sfidarea organizată a anarhiei iudeo-comuniste nu întâmpină nici cea mai elementară reacțiune din partea acestei studențimi, ea însăși anarhizată și paralizată in sensibilitatea ei românească și creștină.

Iată despre ce este vorba. După ordinele drastice ale internaționalei comuniste s'au creiat în toate țările tot felul de fronturi, de structură exclusiv comunistă. Vă amintiți de frontul antifascist al comunistului P. Constantinescu-Iași (al cărui proces se va judeca în curând la Chișinău) și n'ați uitat, fără îndoială, cavalcada frontului democrat, țâșnit într'o noapte din tărtăcuța de satir a lui Dem. Dobrescu. Dar pentrucă democrația românească își diluase de mult ființa intr'o dementă anarhie quasi-bolșevizantă, acestea nu ne mirau prea mult. Când însă, nu prea demult, am aflat de existența unui front democrat al studențimii române, ne-a încercat o cruntă revoltă.

Int'r'adevăr, există un astfel de front, anemic, dar există. Acest front e inițiat și condus de studenții iudeo-comuniști și de democrați, aceste vreascuri universitare, năucite de mentalitate tâmpă a acestui veac masonizat. Studenții aceștia in tâmpla cărora vâjâie, ca 'ntr'un iad, toată anarhia spirituală a veacului, și-au găsit crezul scremut gata, unde credeți? Iată: „...noi studenții național-țărăniști, radical-țărăniști, socialiști și independenți...", așadar, aceste surcele universitare, comandate de finanța comunistă, se gudură pe lângă ideile cu opinci ale boerului Mihalache, și nu mai pot după gunguceala radicalistă a lui juoân Iun'an. In fond, știți care-i realitatea? Internaționala a treia a hotărît ca aceste fronturi să deslănțuie o inebunită propagandă comunistă, oriunde și prin orice mijloace. Și pentrucă oficial comunismul e interzis în țara noastră, mercenarii lui s'au organizat la adăpostul partidelor în care au mai multe aderențe. Și iată-i sub steagul d-lor Mihalache și Iunian. Deci acest front constitue legătura dintre comunism și democrația românească. Și atunci, când tolerezi în partidul d-tale, d-le Mihalache, un front comunist, e natural să ai halucinații antihitleriste și antifasciste.

Dar mai e ceva. Acest front e studențesc și e o temerară sfruntare a studențimii noastre creștine, numai prin prezența lui. Adăogați însă că această internațională studențime democrată vorbește autoritar și de sus, taxând de „huligani" și „bătăuși" pe studenții creștini. Cine se mișcă? Ce fac forurile studențești?

Am urmărit de-aproape acțiunea acestor foruri. După câte știm nu s'a produs nici cea mai elementară reacțiune. S'a frânt sufletul înalt al studențimii de ieri. Studențimea de azi e mercenară, e politicianizată, iar forurile ei, paralizate, au trădat idealul de'a 922.

Studențimea de astăzi e trădătoare, căci tolerează în sânul ei, nepăsătoare și lasă, aceste iude. De ce? Pentrucă primează interesele politice, care cer o anumită tactică.

Dar unde-i jarul tinereții?

Niță Mihai

Moartea lui Jaques Bainville

S'a prăbușit în plină bărbăție, ajuns pe culmea unei glorii pe care doar puțini ajung, alesul scriitor Jacques Bainville.

Din primul moment al înființării ziarului „l'Action française" Bainville, alături de Maurras și Daudet, a fost unul din iluștrii scriitori cari au ridicat prestigiul mișcării monarchiste și au reabilitat monarchia franceză în fața mulțimilor amețite cu legende democrate. Și pe când alții, dornici să parvină, cât mai curând la onoruri trădând ideile care îi animase în tinerețe, Jacques Bainville disprețuind acele prea ușoare succese oficiale, insensibil la toate lingușirile și încercările adversarilor să-l aducă în tabăra republicană, a rămas mereu acelaș credincios al principiilor monarchice.

Scriitor de bogate resurse, istoric, filozof, ziarist, critic, el lasă moștenire spiritului francez o operă massivă.

Ca istoric la care simțul patriotic rămâne mereu viu în fața tragicelor evenimente, nu se lasă totuși antrenat de un sentimentalism sectar, ci doritor să pătrundă în adâncul lucrurilor, el disociază faptele și în stilul său clar isbutește să scoată, totdeauna la lumină adevărul istoric. „La troisième république" e o dovadă limpede.

Ca ziarist, redijând aproape zilnic cronica evenimentelor externe, în articole scurte, incisive și pline de experiența unor vaste cunoștinți politice, Bainville ne apare ca un maestru unic al gazetăriei, toată seria articolelor sale putând forma un îndreptar de politică franceză. In conflictul anglo-italian, un convins și fanatic antisancționist el isbutește alătături de Maurras și Daudet să impuie oamenilor politici francezi o politică de pace și prietenie față de Italia mussoliniană.

Nu ne putem mărgini să spunem că numai „l'Action française" și mișcarea monarchistă franceză pierde pe unul din marii ei făuritori; dar întreaga Franța, latinitatea întreagă, pierde pe unul din cei mai nobili și iluștri reprezentanți ai spiritului ei. Doliul de astăzi al Franței e doliul latinității.

TINERETUL

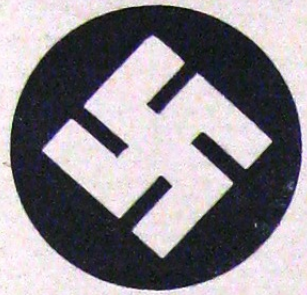

N'am întâlnit nicăeri, o definiţiune concretă a „tineretului", care să precizeze anume cine se poate ingloba în această categorie, aprecierea făcându-se fie după criterii biologice fie după criterii spirituale. Ne-ar fi interesat aceasta, spre a vedea, unde ne putem plasa noi, cei dela „Sfarmă Piatră". Ca să fim sinceri, am voi să nu trecem niciodată de barierele tineretului. Şi, din cele câte ştim, se pare că n'am trecut încă. In orice caz, dacă cei ce ne citesc, ne vor întâmpina — de data aceasta — cu zâmbetul unei dureroase îndoieli, noi, simţim nevoia unei reabilitări exprese. Iar reabilitarea o găsim într'un spiritual răspuns, pe care, d. A. C. Cuza, l-a dat odată unui om politic, care îndrăsnise să-i amintească, despre bătrâneţea d-sale: „Vârsta mea este după calendar" — a spus d. A. C. Cuza — „întreaga mea fiinţă însă, protestează împotriva calendarului".

Nu este nevoie să mai subliniem valoarea spirituală a acestei replici. Ne vom însuşi-o ad-literam şi luând o postură de protestatori împotriva calendarului — rugăm a nu se interpreta aceasta ca o manifestaţiune stilistică —, ne vom socoti întotdeauna tineri şi deci, în slujba „tineretului".

Ne simţim însă obligaţi de a face o precizare: „Sfarmă-Piatră" nu este un partid politic şi deci nu se poate bănui că ar fi împins pe meterezele acestei lupte de obsesia partizanilor şi a voturilor. Partidele politice s'au îndeletnicit întotdeauna cu trafic de... tineret. Tineretul, în materie politică, e bun la toate: Stă întotdeauna în rândul întâi la luptă şi-şi oferă şi sufletul şi sângele pentru transfuzii reconfortante de care partidele au nevoie. Noi într'u cât n'avem partid — grupările naţionaliste pe cari le slujim sunt prin componenţa lor, mai presus de partide — nu facem nici un fel de trafic.

Intre noi şi tineret există o legătură sentimentală. Noi, cei ce ne adăpostim în cetatea de basm a lui „Sfarmă Piatră", ne începem numărătoarea anilor trăiţi, dela 1922 înainte. La această dată, precum se ştie, s'a dezlănţuit revoluţia studenţească. Până atunci ne depănasem o parte a vieţii, căreia, în mod obişnuit i se spune „prima tinereţe". Adică o tinereţe în care bucuriile încep dela desmierdările copilăriei şi se termină cu cei dintâi fiori ai dragostei. Un fel de vis scăldat în cele mai ameţitoare parfumuri. Aceasta, precum spuneam mai sus, în mod obişnuit. Noi însă, — cei ce la 1922 sorbeam ultimele picături din cupa primei tinereţi — ne-am amestecat în paharul destinului, dela început, aventuri şi amărăciuni cari depăşesc cadrul „parfumurilor ameţitoare".

Astfel, în mintea noastră, stărue amintirea unui dascăl care, urcând estrada roasă a unei şcoli primare cufundată în întunericul unui sat oarecare, înainte de a ne învăţa să tâlmăcim misterul literilor înşirate în abecedar, ridica spre noi o baghetă — care-i dădea înfăţişarea unui mare dirijor — pentru a scoate din piepturile noastre, din sufletele noastre, melodii de foc.

„Pe-al nostru steag e scris unire"', acest cântec simbolic, a fost pentru noi şi pentru dascălii noştri esafodul de sânge pe care s'au înălţat pe rând: abecedarul; tabla înmulţirii, intuiţia, memorizarea... etc. Toate aceste începuturi de luminare ar fi fost anoste şi inutile, dacă în fiecare rând nu ni s'ar fi strecurat o picătură din suferinţa Ardealului subjugat şi pentru o cărui liberare se pregăteau şi minţile şi braţele noastre. Cu câtă emoţiune nu-mi amintesc şi acuma poza dramatică în care micii dorobanţi apăreau pe scena improvizată a serbărilor şcolare — cari îmi apar acuma mai grandioase decât un spectacol de gală al celui mai mare teatru din lume— pentru a rosti cu evlavie versuri din poetul răsvrătirii de dincolo de munţi: Octavian Goga...

Şi a venit războiul. „Micii dorobanţi" n'au fost duşi în tranşee. Gloanţele nu puteau străpunge cei 12 ani ai noştri. Educaţia primită — războinică până la exaltare — ne-a ţinut în continuu sub faldurile drapelului. Trecerea Carpaţilor, comunicatele oficiale.,, erau pentru noi fragmente de delir sufletesc. Aplecaţi pe harta României-Mari, înfigeam în munţi şi în văi steguleţele victoriei.

Şi apoi au urmat înfrângerile. Comunicatele anunţau „situaţia neschimbată" în timp ce carâmbul teutonic ne sdrobea nevinovatele noastre iluzii, punând stăpânire pe o jumătate din meleagurile României-Mici. De acuma încep durerile. Peste hărţile României-Mari presărate cu steguleţele victoriei de-o clipă se aşterne uitarea şi praful desnădejdii. Nu mai ştim în ce să credem şi nici în ce să sperăm.

Sub ocupaţia inamică încercăm toată guma umilinţelor. Jidanii se transformă deodată în gazde devotate ale duşmanului. Ţara este răscolită şi prădată de inamic, în conformitate cu indicaţiunile „dol mecerilor". Ni se ia pâinea dela gură ni se fură până şi glasul clopotelor. Toate aceste dureri se încrustează în suflete luând forma unor pasiuni de răzbunare. După terminarea războiului, îmbătaţi de succes şi de bucuria revederilor, marea socoteală întârzie. In 1922, fruntaşii studenţimii dau viaţă revoltei anonime. Se scormonesc rănile, se iese în stradă şi se prăvălesc capete. Desigur, prea puţin. Revoluţia studenţească s'a produs şi a rămas — cum era şi firesc — în cadrul spiritualităţii. N'am putea preciza dacă aceasta a fost calea cea mai bună. Ceeace constatăm însă sunt două fapte copleşitoare prin importanţa lor:

I) Studenţimea dela 1922, care a dezlănţuit furtuna, a împlinit un imperativ al istoriei, ca o consecinţă fatală atât a educaţiei naţionaliste primite înainte de război cât şi a durerilor încercate în timpul războiului.

II) Evitarea pe care o are tineretul de astăzi de a intra în front (tineretul ce şi-a primit educaţia după război) se explică printr'o totală lipsă de patriotism a dascălilor de după război, cari influenţaţi de curentele politice — de esenţă masonică — nu mai încearcă să exalteze în sufletele tinere pasiunea iubirei de Ţară.

Aşa dar, dacă tineretul care a deschis porţile universităţilor dela 1930 încoace, se mişcă mai mult în ritm de vals decât de marş, aceasta nu este din vina lui. Părinţii lor — victime nenorocite a partidelor iudaizate — poartă toată răspunderea acestor dezertări. S'ar mai putea adăoga la aceasta şi lipsa de sinceritate a unor conducători cari vor să anexeze entuziasmul tineresc unor ambiţiuni odioase.

Ceeace este precis este că, odată cu dispariţia din rândurile studenţimei, a acelora cari au tras prima salvă la 1922, — aceasta coincizând cam cu anul 1927, întreaga mişcare studenţească a intrat în agonie.

De aceea se impune o redresare a sufletelor rătăcite. Pentru aceasta nu e nevoie de „blocuri" cari să adune laolaltă elemente eterogene cari încearcă reabilitarea onorabilităţii noastre în diferite oscilaţiuni sau acţiuni meschine.

O grupare a făuritorilor revoluţiei dela 1922, da, însă cu o mare atenţiune la verificarea statutul personal. Să fie înlăturaţi dintr'un început toţi aceia cari au pasiunea vitezii sau a săriturilor amplificate prin trambulină. Dar mai ales, să fie înlăturaţi toţi aceia ce au onorabilitatea şifonată de nevinovate scăpări de mână în banii străinşi uneori pentru scopuri sublime.

Este în adevăr nevoie de o regrupare a forţelor tinere şi sincere naţionaliste. Dar puritatea acestei grupări trebueşte să întreacă limpezimea apei de ivor. Numai astfel o atare grupare ar putea să spulbere inerţia şi neîncrederea tineretului de azi. Pentru ca să sgârii sticla, întrebuinţezi diamantul. Pentru ca să usuci vrejul ce încolăceşte sufletele obosite ale tineretului este nevoie de un foc sacru pe care nu-l dă flacăra unui combustibil banal. Este nevoie să ardem în faţa generaţiei tinere de azi, mireazma caracterului de granit. Numai astfel tălăzuirea maselor va însufleţi iarăşi strada şi din mii de piepturi va răbufni din nou cântecul pe care l-am silabisit odată cu abecedarul: „Pe al nostru steag, e scris unire"...

„Sfarmă Piatră" crede în această „tălăzuire" a străzii, precum crede şi în evanghelia naţionalistă scrisă la Iaşi. De aceea strigă din toate puterile: refaceţi sufletul tineretului pentru ca să vă puteţi încrede în bărbăţia lui.

N. Mucichescu-Tunari

EXTERNE

Je suis partout

Secţia balcanică a Internaţionalei a III-a, a strămutat editura publicaţiei „Balkan Korrespondenz" dela Bâle la Paris, în strada Montmartre.

Această publicaţie conţine calomnii şi injurii la adresa României, dar, mai ales, a Jugoslaviei.

Redacţia ei e condusă de jugoslavul „Nicolas" (pe numele adevărat: Wuici), instructor al Internaţionalei a III-a.

Comuniştii din Franţa luptă, pe viaţă şi pe moarte, să pună mâna pe conducerea C. G. T. (Confederaţia Generală a Muncii), ultimul refugiu al rezistenţei muncitoreşti împotriva politicii războinice a U. R. S. S.

Un prim pas s'a făcut chiar, partidul comunist reuşind să-şi impună căţiva partizani în comitetul Federaţiei feroviare, realizând astfel o bază solidă pentru cucerirea C. G. T.

Intr'adevăr, Federaţia feroviară este unul dintre sindicatele cele mai bine organizate din Franţa, bucurându-se de o mare influenţă asupra corporaţiilor judeţene care, la rându-le, constituie C. G. T.

Sub acest aspect trebuie privit viitorul congres comunist dela Lyon.

...„Guvernul actual miroase a putregaiu, a trădare, a bani englezeşti, a ruble, a laşitate, a tripotaj, a sânge. El miroase a faliment şi miroase a războiu. D. Laval a căzut pentrucă n'a voit să finanţeze combinaţiile industriale în vederea comenzilor sovietice; d. Laval a căzut pentrucă acela cari speculează ruina francului vor să câştigase mulţi bani. D. Laval a căzut pentrucă n'a voit să mobilizeze contra Italiei la ordinele Angliei şi ale d-lui Pertinax. D. Laval a căzut pentrucă n'a făcut, contra Germaniei, o politică de provocări şi de războiu, cum cere Stalin"...

(Pierre Gazotte)

Candide

„Sancţiunile paşnice" contra Italiei, preconizate de noul guvern francez, vor creia o stare de războiu în Alpi. In timp ce alianţa franco-sovietică va pune Germania în stare de apărare, determinând-o să remilitarizeze malul stâng al Rinului.

In modul acesta, iudeo-masoneria e pe cale să reaprindă focul în Europa, însângerând Franţa, dela Calais şi până la Nissa.

Gringoire

Cariera politică a lui Herriot:

— In 1928, a făcut parte din guvernul Poincaré, pe care l-a răsturnat printr'o trădare.

— In 1934, el a făcut parte din guvernul Doumergue, pe care l-a răsturnat prin a doua trădare.

— In 1936, el a făcut parte din guvernul Laval, pe care l-a răsturnat prin a treia trădare.

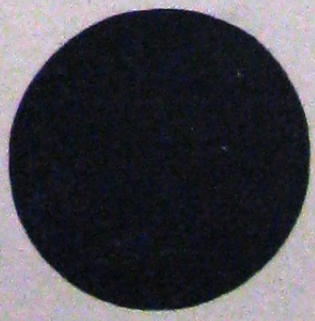

MONARHIA FRANCEZĂ

Moartea regelui George V-lea a avut darul să atragă atenţia Franţei asupra unui bilanţ de frumoase realizări a regimului de continuitate a monarchiei engleze.

S'au văzut ziare republicane franceze făcând elogiul monarchului englez şi sublinind roadele unei instituţii politice de tăinicie, subliniind avantajele monarchiei.

A fost o polemică în care Maurras, acest formidabil spirit de quintesenţă, a mai lămurit încă odată capetelor seci republicane ceia ce a fost şi ceea ce va fi monarchia franceză: nu o monarchie electorală, nici parlamentară, ci o monarchie corporativă.

A treia republică — şi credem că odată cu prăbuşirea ei apropiată i se va spune şi ultima, ajungând aproape de termen cei 40 de ani calculaţi de Maurras — cea de a treia republică spre a se feri de eventuale surprize a dat o deosebită grijă „culturalizării"— cuvânt de esenţă democrată — tinerelor generaţii. Atât în şcoală, începând cu învăţământul primar şi sfârşind cu cel universitar cât şi în armată. O seamă de profesori raţaţi au pervertit sufletul tinerelului francez, desprinzându-l de tradiţia sănătoasă a patriei franceze şi a celor ce i-au făurit viitorul, numai din a cărui faimă trăeşte astăzi Franţa şi din a cărui roade se înfruptă acuma paraziţii republicani.

Alături de aceste mediocrităţi oficiale, istorici lipsiţi de pasiunea adevărului, sclavi ai unui regim de deformări puşi să bagatelizeze înfăptuirile uriaşe, au scos din spendoarea unui trecut de glorioasă regalitate o caricatură creionată din surse incerte şi snoave de cafenea.

Am în minte mereu o mărturisire către Maurras a unui tânăr francez ce-şi făcea stagiul militar. In timpul sărbătoririi lui 14 Iulie — ziua nebuniei colective —subofiţerul instructor, explicând trupei însemnătatea zilei şi alunecând în „consideraţiuni istorice", a spus între altele:

„Toţi regii cari au guvernat Franţa au fost nişte desfrânaţi, între ei numărându-se şi faimosul Henri IV care nu a fost decât o murdărie.. Cât priveşte pe Ludovic XIV, ca să vă dau un exemplu de cruzimea sa, într'o zi, la vânătoare, fiindu-i frig, a pus să se omoare un ţăran ca să-şi încălzească picioarele în măruntaiele victimei".

Este în această snoavă ticăloasă de sergent major oglinda fidelă a falsurilor grosolane la care au recurs republicanii ca să-şi asigure perpetuarea unui regim de mult condamnat.

Când n'au izbutit astfel, roluri subterane au fost încredinţate „purilor". Henri Massis, în ale sale substanţiale „Débats", în capitolul „Une force occulte de la III-e république" în care apare figura de cucuvaie a lui Lucien Herr, dă o pildă cum un simplu bibliotecar al Şcoalei Normale din Paris, acest numit L. Herr, a jucat un rol de prim ordin în catechizarea republicană a unei serii întregi de generaţii trecute prin înaltul institut de cultură şi un rol tot atât de important în revizuirea „Istoriei Franţei Contemporane" publicată sub direcţia lui Lavisse. Acest fanatic, pe care şi l-ar fi putut reclama casele de paranoici, datorită complicităţilor, a avut o priză neobişnuită asupra tinerilor normalişti, infiltrându-le în suflet o ură nemaipomenită faţă de trecutul Franţei şi instituţiilor ei conservatoare. Spiritul anticlerical şi antimilitarist pe care-l afişează cu atât imbecil cinism un Herriot, de aici a pornit.

Insă, de câtva timp, se semnalează o perioadă pe care o numim de renaştere a istoriei Franţei, perioadă deschisă de marele istoric Fustel de Coulanges. Un Bainville, un Gazotte sunt continuatorii săi.

Unul dintre maeştrii aceştia este şi Charles Benoist, cunoscut istoric şi sociolog, membru al Institutului Franţei, fost ministru şi deputat republican.

Acuma câţiva ani, Ch. Benoist, care după cum observaţi s'a bucurat de multe onoruri republicane, nedevenind însă sclavul nici unui club sau loji, scârbit şi revoltat de turpitudinile democraţilor de tarabă, a părăsit principiile republicane şi a trecut alături de Maurras, al cărui vechi prieten şi admirator era. Adesiunea sa la monarchie, rupând de bunăvoie şi perfect conştient cu un trecut, sacrificându-şi poate situaţii, a câştigat în frontul „Acţiunii franceze" un soldat hotărît să lupte contra unui regim de jaf şi anarchie ce împinge Franţa către o definitivă catastrofă.

In 1935, Ch. Benoist, aduce ca ofrandă principiile pe cari le serveşte o lucrare „La Monarchie française", închinată „à Son Altesse royale Monseigneur le Comte de Paris", demonstrând cu o bogăţie de fapte, de la prima până la ultima pagină, tema lucrării sale:

„Dacă vreodată Prinţi sau Şefi de Stat, au meritat numele de constructori, apoi aceştia sunt incontestabil Regii Franţei, cei puţin cât priveşte a treia rasă a acestor Regi, care începe cu Hugo Capet şi care dela Capeţieni la Valoisieni şi dela Valoisieni la Bourbonii celor două ramuri cuprind o mie de ani ai istoriei noastre dela finele secolului X până la mijlocul secolului al XIX-lea".

Lui Ch. Benoist îi pare rău de a-şi fi pierdut vremea cu cele aproape 40 lucrări ale sale, mărturisind „l'amer regret" de a fi început prea târziu această operă care ar fi trebuit pusă pe şantier acum 50 de ani şi terminată cu „o Istorie a Franţei într'un mic volum, scoasă exclusiv şi direct dela surse, fără intervenţia a ceva care să nu fi fost un text, o mărturie autorizată incontestabilă scrisă după o lungă meditaţie, cu spiritul încărcat de experienţă".

Nimic mai grandios ca opera concepută şi dusă la bun sfârşit de pleiada Regilor francezi, actualul Duce de Guise putându-se numi cu mândrie „héritier des quarante Roi qui, en mille ans, firent la France".

Odată cu izbândirea principiului monarchiei ereditare şi a legii salice, un formidabil şi continuu efort dus aproape de întreaga falangă a regilor, porinind din anul 987 şi până la Ludovic XV avea să pună bazele celui mai puternic şi mai desăvârşit stat european.

Sfărâmând în etape succesive noianul acela de stătuleţe şi ambiţii nenumărate, reprezentate prin marii latifundiari şi principi francezi, regalitatea franceză, — având unicul scop realizarea unităţii teritoriale, a întrebuinţat cu o supleţe infinită toate mijloacele, astfel că sub Ludovic XIV unitatea Franţei a atins perfecţiunea iar Monarchia apogeul ei.

Monrchia franceză a întâlnit în realizarea operei sale un popor înţelegător. Franţa acestei ferite epoci n'a cunoscut plaga partidelor. Să fi spus cineva că-i din partidul regelui ar fi fost pedepsit căci ar fi însemnat „că în ţară Regele are duşmani" şi pentrucă „Regele doria ca toţi locuitorii să-i fie prieteni şi fără lupte de partide".

Unde este unitatea naţională de altă dată şi atât de adânc săpată în inima poporului francez şi pe care i-o făuriseră fresca monarchilor francezi?

E. Borolanu

COLECTURA MILIONARILOR

GHEORGHE STĂNOIU

Cu adevărat face MILIONARI LA TOATE CLASELE, căci NUMAI în PRIMELE TREI CLASE ale Loteriei a 9-a a plătit 7 CÂŞTIGURI de câte UN MILION!

PROVINCIE, EXPEDIŢIA CONTRA MANDAT (CEC) POŞTAL, SAU RAMBURS.

COLECTURA MILIONARILOR

PREFERATĂ DE TOATĂ ŢARA ROMÂNEASCĂ

Note, polemici, înfierări

Idiotul nostra...

D. Tudor Brauer n'a scris nimic în numărul acesta din „Cuvântul Liber". Este o lipsă pe care noi o suportăm foarte greu... Ei!, când te-ai deprins odată cu â-â-â și cu ă-ă-ă-urile lui în fiecare săptămână, când îi savurezi cu atâta pasiune ca noi, gramatica și... cultura, pricepeți că nu e atât de ușor să te vezi deodată deposedat de acest beneficiu hebdomadar. Știu, firește, că d. Tudor Brauer o să explice el Planetei săptămâna viitoare, decе n'a scris săptămâna aceasta.

Dar până atunci noi regretăm proza idiotului...

A-ă-ă-ă-ă!, — nimic nu e mai savuros !

Ordinul d-lui general Zizi Grănicera

Citim într'un ordin de zi pe țară, scris cu sabia și cu pintenul de mereu veselul nostru general Zizi Cantacuzino-Grănicerul :

„Cine nu pot fi membrii (cu doi i!) ai partidului totul pentru țară: JIDANII, CUZIȘTII, cei ce au fost și au rămas" etc...

...Cuziștii ...liftele astea, bine, înțelegem, ducă-se dracului!, nu merită să intre în brigăzile de elită ale totului pentru țară... Aci nu e de nasul lor. Dar jidanii, domnule general... săracii! — se poate... ce-ai cu ei, frate?!

Ce ți-au făcut ei, bre, ca să-i taxezi ca pe niște tătari d'aia, ...ca pe niște cuziști?!

Dă-o dracu' domnule general !... Cel puțin cu ei fii mai puțin sever, că, știi, jidanii sunt, de... oricum... știi...

Mata care-ai fost — tu-l crivățu' mă-sii!!! — cenzor la Blank...

Noi și d. Iorga

„Lupta" celor doi șoșoni contrabandiști ne apostrofează: „gazetele de dreapta se fac că nu au citit articolul d-lui profesor Iorga privitor la „Țigănia" celor ce se bat ca „banditii" și la „dezmățul grețos al unor tineri descreerați și al unor bătrâni căzuți în copilărie"...

Ba da! Noi, dimpotrivă, l-am citit. Și după ce l-am citit am ținut o mare consfătuire în care, după lungi și viforoase discuțiuni (provocate de Toma Vlădescu), am votat următoarea moțiune :

In cazul de față constatăm că d. Iorga nu are nici o vină și nici o răspundere. Era firesc ca, angajat într'o grea polemică aici în țară cu noi, d. Costică Brauer, după o tristă experiență cu Teodorescu Vraiște, să facă apel acum, ca în alte dăți, la serviciile redactorului său plecat în concediu prin Europa.

Recunoaștem și noi că d. Iorga ne înjură bine, are talent și promite mult... Dar, regretăm, el nefiind patron, nu-i putem răspunde.

„Sfarmă Piatră" nu polemizează cu d. N. Iorga la colțul Sărindarului. „Sfarmă Piatră" nu se luptă cu băeții lui Pauker. „Sfarmă Piatră" discută direct cu stăpânii!

Noblesse oblige...

„Gazeta del Popolo", inspirată probabil de Budapesta, a publicat zilele trecute rânduri nedrepte și — din toate punctele de vedere — regretabile la adresa României.

Latin la hotarul acesta de lume (și obraz subțire), „Sfarmă Piatră" răspunde inelegantei ziarului italian prin numărul de față, pe care l-a stampilat simbolic cu fruntea de zeu a lui Benitto Mussolini.

Incă un neonaționalist...

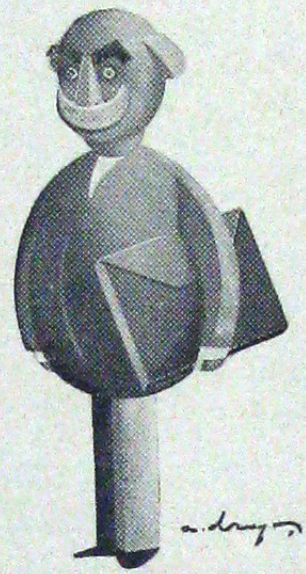

D. G. G. MIRONESCU

Iată, acest unchiaș de mucava pe care „Lupta" — recunoscătoare pentru mușamalizarea contrabandei de galoși sovietici — îl recomandă din nou Coroanei și Țării...

Patronul halei de bere „Bragadiru" și, după cum știți, autorul legei contra mișcărilor naționaliste, ar fi dispus să ia acum șefia chiar a unui guvern de dreapta.

Penița inegalabilului nostru desenator l-a prins pe d. Mironescu, jovial cum vedeți, în momentul sosirii lui dela Paris, unde și-a făcut obișnuita cură anuală de iaurt și supozitoare...

D. Vaida, amendat!

Soc. petroliferă „Româno-americană" a fost amendată cu trei milioane și jumătate lei pentru nerespectarea dispozițiunilor legii de protegiuire a muncii naționale.

Societatea „Româno - americană" are, într'adevăr, în conducere și în serviciile ei un număr covârșitor de străini, evrei în special.

Președinte al consiliului de administrație al societății contravenientе este d. Al. Vaida Voevod, ... Niculae, șeful frontului valah...

Eurêka !

„Voința Țării" *care e intruchipată în carnea și oasele d-lui Costică Angheloffescu, fulgeră de indignare.*

Marele organ valachist a descoperit acum, la cei șaptezeci de ani ai d-lui Vaida, că întreprinderile din țara aceasta refuză să mai fie românești...

Ne-au năpădit străinii ! exclamă într'o pagină aprigul creștin — d-Angheloffescu. Și adaugă el patetic: Batjocura întreprinderilor străine!

Cum, bre, e adevărat ? A, dacă este așa, e trist !

E îngrozitor ! Vaiii ! Păi noi credeam așa, de pildă, că dacă d. Tillea e la grupajul lui Aladar Zellingher și Vogell, grupajul e român.

Dacă dânsul e la Șapira, Șapira e valah...

Bre, ce crudă dezluzie!! Ce monstruos adevăr!!!

D. Iorga despre d. Gh. Brătianu

D. N. Iorga (acum ne convine să-l invocăm...) scrie într'un articol din „Neamul Românesc" : „Politica externă a unui stat se face de guvernele responsabile, și numai de dânsele. Orice încercare a altui cuiva, independent de valoarea ce poate avea în alte domenii, nu e la locul ei și poate fi stricătoare.

Stricătoare pentru mai mult decât un motiv.

Unul e acela că Statul străin la care merge cineva să pule întrebări, să primească lămuriri și asigurări pentru ca pe urmă să vorbească despre ele opiniei publice din țara sa, își închipuie că are în această țară un om pe care să-l poată întrebuința pentru politica sa".

Par'că de d. Gheorghe I. Brătianu, care s'a înapoiat de curând împreună cu d Atta Constantinescu dela Berlin, ar fi vorba aci...

Dar, ca de obiceiu, d. N. Iorga exagerează mult.

Exagerează, cum spune el, pentru mai mult decât un motiv.

Cum își închipuie, într'adevăr, d. profesor că uitându-se nemții la d. Atta Constantinescu, au mai putut ei să-l ia pe d. Gh. I. Brătianu în serios ?!

Demnitate agramată

...„jurământul solemn pe care NE luăm însă în fața țării și de a-i reda demnitatea".

După cum ați bănuit, fraza aceasta agramată e dintr'un articol de fond din ziarul „Mișcarea" (numărul 1444, Duminică, 9 Februarie), și, după toate probabilitățile, fiindcă accentul de joc cade pe cuvântul demnitate, ea pare a fi inspirată direct de către fruntașul georgist ing. Tita Ciuley....

A mai sburat un lăncier

D. Toma Petrescu, licențiat în teologie și căpitanul lăncierilor din Putna, a fost eliminat din organizația național-creștină a d-lui Negri de la Focșani.

„Țara Noastră" a d-lui Al. Hodoș care ne-a adus această știre, îl prezintă pe fostul director al „Buletinului anti-judeo-masonic" ca pe un element recalcitrant.

Ce a făcut recalcitrantul Toma Petrescu ?

S'a prezentat acum câteva zile indignat unor prieteni ai d-lui Negri și, într'o ținută probabil mai energică, le-a pus acestora în vedere să înceteze a mai avea legături cu evreii.

Amicii d-lui Negri și ai d-lui Hodoș, firește, s'au plâns parchetului.

„Studentul Petrescu Toma — se lamentează avocatul... naționalist Mateescu — m'a amenințat, domnule Procuror, că dacă voi continua să-mi lucrez hainele la croitori evrei, mă va stîlci în bătăi"...

Doi martori, veritabili național-creștini, atestă că da, căpitanul lăncierilor a pătruns ca un haiduc în club și s'a răstit la hainele Mateescului lor...

Mai mult nu s'a întâmplat.

Avocatul a fost văzut imediat mergând, emoționat, e drept, dar teafăr — closet...

Atât a fost însă destul ca absurda intransigență a lăncierilor, dilatată prin monoclul d-lui Hodoș, să apară la București ca o crimă de les partid, și să fie astfel sancționată prompt în jurnal: „elementele recalcitrante nu mai fac parte din organizația partidului național-creștin".

...Ceeace înseamnă că de acum în colo se statornicește pe cale de interpretare următoarea regulă generală: membrii partidului național-creștin, domnule, nu pot fi împiedicați de a avea relațiile lor cu evreii, de a-și face haine, ghete, uniforme sau svastici la aceștia. Lăncierii să-și vadă de treabă, că-i găsesc dracii!... Turbulenții, afară !

Sfarmă-Piatră — Sfarmă-Oase ?

Aia dela „Cuvântul liber" cari ne latră pe câte șapte coloane ca niște javre mici, ar vrea să afle acum (năravuri de copoi de siguranță !) dacă uriașul s'a decis să-și schimbe numele din „Sfarmă Piatră" în... „Sfarmă Oase".

Ideea asta, propriu zis, n'a fost a noastră. Nouă ne-a plăcut Sfarmă Piatră, *cum ne-am și botezat.*

„Sfarmă Oase?!" A, nu! Acum n'avem timp. Poate mai târziu... Deocamdată, dacă sfertodocții lui Braniște țin cu orice preț ca să ne cheme altfel, uite, noi ne-am găsit un nume mai bun : „Hai S...."

Naționaliști ciuleiști

Sintem informați că, printre scrisorile de dragoste și de afaceri ce s'au găsit la perchiziția operată în biuroul asasinului prezumtiv al cocotei Tita Cristescu, sînt și câteva cărți de vizită cu „mulțumiri pentru diverse ajutoare bănești" din partea unui cunoscut șef de mișcare naționalistă către ing. Ciuley.

Știind că Ciuley este francmason grad 32 și, deci, dușman al naționalismului și al creștinismului, așteptăm cu nerăbdare judecarea procesului, pentru a vedea rostul legăturilor lui cu personagiul al cărui nume, până atunci, ne rezervăm dreptul a-l tăcea.

Membrii lojei dela hanul Ancuței

După cele două descinderi ale lui „Sfarmă Piatră" la hanul Ancuței cu șorț masonic, au apărut în aceste pagini de cremene două articole senzaționale. Era, însă, numai începutul.

„Sfarmă Piatră" coborînd a treia oară în grotele de smoală din strada Isvor, a nimerit în plin, drept la arhive și a ieșit cu brațele încărcate de prăzi. El vă prezintă astăzi lista completă „oficială" a membrilor lojei sadoveniste și vă anunță că n'a terminat. Mai are și alte documente uriașul...

Mare vornic: Mihail Sadoveanu; mare logofăt: Păstorel Teodoreanu; mare vistiernic: M. Kogălniceanu; mare hatman și portar de Suceava : Ștefan Lupașcu.

Membrii în eforie : Jean Steriade (mare pivnicer); general N. M. Condiescu (mare medelnicer); Costin Sturdza de la „Epoca" (mare paharnic).

MADULARII divanului: Al. Rosetti (directorul fundațiilor regale); M. Paleologu; Gh. Călinescu de la „Adevărul"; Nona Ottescu; Mih. Jora; Const. Brăiloiu; George Georgescu; T. Pisani; M. Ciomac; Șirato; Camil Ressu; Medrea; George Enescu; I. Perlea; ing. I. P. Gigurtu; N. N. Tonitza; Jalea; Brătescu Voinești; Gala Galaction; Arghezi; prof. I. Simionescu; dr. Ionescu-Mihăești; dr. Ciucă; dr. Danielopol; Mihail D. Ralea; arhitect G. Cantacuzino; Const. Gane; Ionel Teodoreanu; Liviu Rebreanu; Țigara Samurcaș; Dărăscu și Paul Gusti de la Teatrul Național.

MADULARELE divanului: Martha Bibescu (venerabila soborului de jupânițe); Floria Capsali.

Mădularii și mădularele se strâng la lojă în fiecare Joi seara..

Sfarmă Piatră

NOUL STAT RUSESC

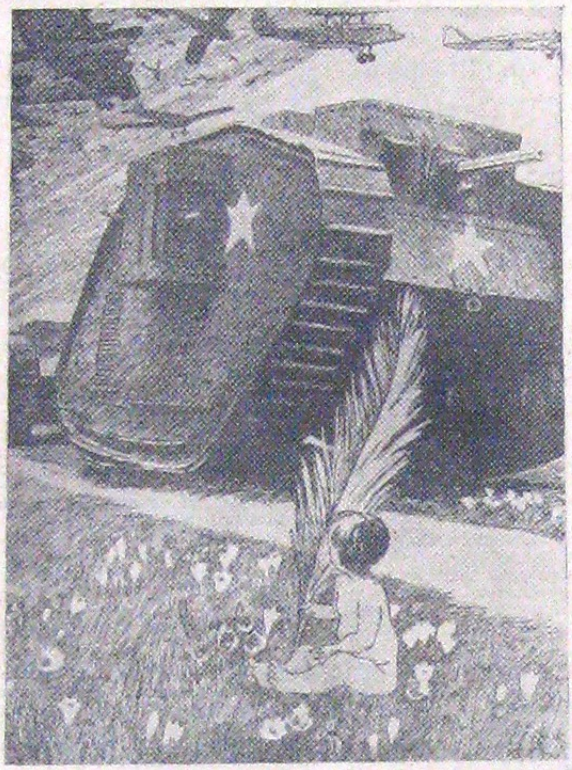

„Noua lume trebue să îmblânzească pe cea veche"!
(Dintr'un discurs al lui Molotov) (Die Brenessel)

PROPAGANDA ELECTORALA IN FRANȚA

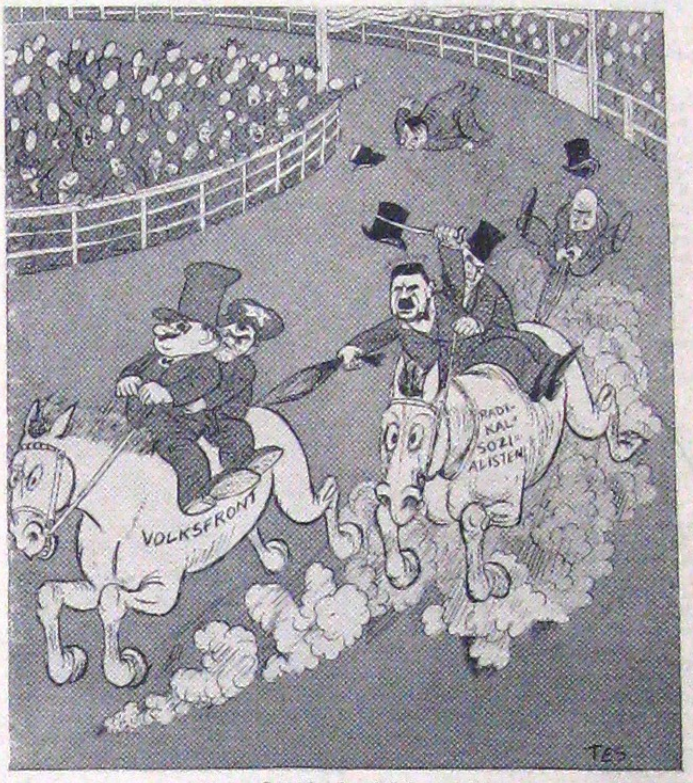

Cursele frontului popular
(Die Brenessel)

SURPRIZELE FRANȚEI

Marianne: — Iată, cocoșul nostru clocește un ou!
(Die Brenessel)

INSOMNIILE NEGUSEI

...că nu mai vin odată italienii ăia!
(Guerin Meschino)

LIGA NAȚIUNILOR ȘI ITALIA

— In numele popoarelor civilizate, te opresc să duci civilizația în Etiopia! (Guerin Meschino)

LEI 6

TIPOGRAFIA ZIARULUI „UNIVERSUL", BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU, 23—25